

amb
tu
+
preven-
ció

RISC BIOLÒGIC

UGT DE CATALUNYA

SECRETARIA DE MEDI AMBIENT I
SALUT LABORAL

Editat per: Secretaria de Medi Ambient i Salut
Laboral de la UGT de Catalunya

Elaboració i coordinació: Oficina Tècnica de
Prevenió de Riscos Laborals

Disseny i maquetació: Artyplan

Correcció i traducció de textos: Anna Lliuró
(Servei Lingüístic de la UGT de Catalunya)

Barcelona, desembre 2006

Índex

 Presentació.....	1
 Introducció.....	4
 Risc biològic.....	7
 Què diu llei?.....	31
 Criteris de prevenció.....	44
 Accident per risc biològic.....	62
 Dona i risc biològic.....	73
 Acció sindical.....	83
 Cartes i formularis.....	97

 Consultes.....	109
 Vocabulari.....	112
 Legislació.....	124
 Bibliografia.....	128
 Adreces d'interès.....	130

Presentació

Malgrat que la millora de la salut i de les condicions de treball dels treballadors és un dels objectius històrics del moviment sindical des dels seus inicis, avui en dia continua sent una reivindicació igual d'actual i legítima.

No podem negar que les condicions de treball i de vida actuals tenen poc a veure amb les que existien durant la Revolució Industrial, i que a hores d'ara disposem d'una extensa normativa que garanteix el dret dels treballadors a la seva seguretat i salut en el treball. Però també sabem que sovint les aparences enganyen i que *no és or tot el que llueix a les lleis*.

Després de més de deu anys de l'entrada en vigor de la Llei de prevenció, el nostre país continua estant al capdavant dels accidents que es produeixen a nivell europeu i registra uns índexs d'incidència que gairebé dupliquen la mitjana comunitària. Lluny de disminuir, el nombre d'accidents de treball i malalties professionals ha augmentat en aquests anys.

Només a l'any passat (any 2005) es van registrar a Catalunya 154 morts per accident laboral, 1.846 accidents laborals amb conseqüències greus i més de 170.000 accidents lleus que van provocar una baixa laboral.

S'ha parlat molt sobre les causes d'aquesta situació i tot apunta a la falta d'aplicació de la normativa i al compliment estrictament formal i burocràtic (però ineficaç) de la mateixa. Per aquest motiu, i entre d'altres mesures, ja s'ha reformat la Llei de prevenció, s'està desenvolupant el concepte de la prevenció integrada a l'empresa i s'estan potenciant els mecanismes de control i seguiment.

Esperem que aquestes mesures ens permetin arribar finalment a un model de prevenció efectiu i responsable, capaç de respondre i plantar cara a la xacra social en la que s'han convertit els accidents laborals i les malalties professionals i d'aconseguir una millora real de les condicions de treball.

Amb les guies que aquí us presentem, des de la Secretaria de Medi Ambient i Salut Laboral esperem també a contribuir a aquest objectiu i desitgem que siguin un instrument útil pel vostre treball diari. Sabem que l'acció sindical i la participació també són una bona garantia per una prevenció de qualitat.

Dionís Oña i Martín
Secretari de Medi Ambient i Salut Laboral
UGT de Catalunya

Introducció

Des de la UGT Catalunya ja fa molts anys que treballem per a millorar les condicions laborals dels treballadors i treballadores, especialment les que es refereixen a la seguretat i salut en el treball. Un dels nostres objectius és desenvolupar activitats de promoció de la salut dels treballadors/es per difondre la veritable cultura preventiva i millorar les condicions de treball existents a les empreses, de manera que puguem disminuir les dades de sinistralitat que existeixen a Catalunya.

Per a aconseguir aquest objectiu, sempre hem comptat amb diversos instruments eficaços: la veu i la força dels treballadors, el dret a la participació i la informació i formació en prevenció de riscos laborals, i la negociació col·lectiva.

Des del nostre sindicat, ens preocupem del problema dels riscos biològics i entenem que és molt important la informació i formació dels treballadors de cada sector, i que a les empreses de Catalunya puguem comptar amb la representació dels treballadors/es. Mitjançant la participació farem arribar a l'empresari les nostres propostes, atès que els treballadors/es som els que millor coneixem el

nostre lloc de treball i les condicions en què el desenvolupem.

Tots saben que els delegats de prevenció i els comitès de seguretat i salut en el treball són els òrgans de defensa dels interessos dels treballadors i treballadores de Catalunya, que vigilen el compliment en les empreses i centres de treball de la legislació vigent en matèria de prevenció de riscos laborals i promouen la participació dels treballadors/es, intervenint en el desenvolupament de la política preventiva de l'empresa i de promoció de la seguretat i salut; en definitiva, exerceixen una tasca de vigilància i control de les condicions d'higiene i seguretat en el desenvolupament del treball a l'empresa, per a eliminar els riscos, també els biològics, que puguin donar lloc als accidents de treball, malalties professionals i relacionades amb el treball.

Aquesta guia pretén informar els treballadors/es i delegats/des de prevenció amb l'objectiu de donar a conèixer els riscos biològics, el seu origen i la manera de prevenir-los.

Encara que els professionals més exposats al risc biològic són en gran part el personal sanitari que dona assistència directa als malalts, el personal de laboratori que processa

mostres contaminades i el personal que treballa amb animals o amb els seus derivats, hi ha un altre grup de treballs on la presència dels agents biològics no és tan coneguda, però no per això perillosa.

Des de la Secretaria de Medi Ambient i Salut Laboral esperem i desitgem que aquesta guia sigui una eina útil, pensada com un producte que s'adapti a les necessitats dels delegats i delegades, en el desenvolupament de les seves funcions i una font d'informació per a tots els treballadors i treballadores de Catalunya.

Conèixer els riscos és poder evitar-los. Amb la teva participació la prevenció de riscos laborals de la teva empresa serà més que un fet. Endavant, pots comptar amb nosaltres, el nostre sindicat està al teu servei.

Risc biològic és el risc associat a l'exposició d'agents biològics i que pot causar diferents tipus de malalties o infeccions, que es pot transmetre dels animals a l'home i de l'home als animals –zoonosi- i també d'una persona a una altra.

Parlem de **risc biològic professional o laboral** quan l'exposició a l'agent biològic és deguda a l'activitat laboral de la persona treballadora. El risc biològic professional es pot generar pel contacte del treballador/a amb altres persones, pacients, alumnes, o pel contacte amb éssers vius, animals o plantes d'experimentació, o de productes, excrecions d'éssers vius infectats. Accidents com contactes amb sang, punxades, talls, ferides o la contaminació biològica d'estrís de treball, poden facilitar el contagi per agents biològics.

Les malalties infeccioses més comunes produïdes per agents biològics en l'ambient laboral són: hepatitis B, hepatitis C, síndrome d'immunodeficiència adquirida (SIDA), tètanus, tifus i tuberculosi.

Els **agents biològics** poden pertànyer a diversos grups d'éssers vius: virus, bacteris, fongs, protozous.

Virus

Els virus són agents infecciosos submicroscòpics, molt petits, imperceptibles per a l'ull humà, paràsits obligats que viuen dins de les cèl·lules de plantes, animals i bacteris: estan formats per un únic tipus d'àcid nucleic, DNA o RNA, envoltat d'una càpsida de proteïnes i, en alguns casos, d'un embolcall, que utilitza la maquinària biosintètica de la cèl·lula hoste per a multiplicar-se.

Els virus es transmeten per via dèrmica, respiratòria, digestiva... i fan servir el medi ambient per a disseminar-se fins al seu hoste, en el nostre cas, un treballador o treballadora.

Bacteris

Els bacteris són microorganismes unicel·lulars, formats per una única cèl·lula, és a dir organismes de mida microscòpica formats per una única cèl·lula, procariotes.

Present a molts medis, es transmeten per via dèrmica, respiratòria, digestiva... i fan servir el propi medi ambient per a disseminar-se fins al seu hoste, en aquest cas un treballador o treballadora.

Fongs

Un fong pot ser un organisme unicel·lular o pluricel·lular, és a dir format per una o més cèl·lules, eucariòtic i heteròtrof, això és que es nodreix per absorció i es reproduïx sexualment i/o asexualment.

Tradicionalment, els fongs es classificaven dins del regne vegetal, però a les classificacions modernes se situen dins el regne *Fungi*.

Algunes espècies de fongs poden contaminar els aliments, produir bolets verinosos o causar reaccions de tipus al·lèrgic en l'home. A tot el món, al voltant d'unes 100 espècies de fongs són capaces d'establir-se en l'organisme dels animals o de l'ésser humà tot provocant diversos tipus de micosis o malalties infeccioses.

Protozous

Els protozous són microorganismes unicel·lulars, éssers de mida microscòpica formats per una única cèl·lula, eucariotes que actuen com a predadors de les poblacions d'algues i bacteris.

Els protozous es transmeten per via dèrmica, respiratòria, digestiva... i fan servir el medi ambient per a disseminar-se fins al seu hoste, en el nostre cas, un treballador o treballadora.

Per contraure una **infecció per agents biològics** han de donar-se tres condicions:

 L'existència d'un agent biològic infecciós.

 Una via de transmissió d'aquest agent fins al receptor i un individu receptor de l'agent o hoste, en el nostre cas, un treballador/a.

 La predisposició de l'hoste o treballador/a receptor.

Els agents biològics poden viure lliures o en altres éssers vius que fan de portadors fins a arribar a l'hoste final. Els éssers vius portadors dels agents biològics poden expulsar-los a l'exterior mitjançant la pròpia respiració, les secrecions -saliva, suor, semen, mucositat-, a través de ferides, de la sang, de l'orina o d'excrements.

Les **fonts i formes de contaminació i transmissió** dels agents biològics poden ser molt variades, depenent de l'agent biològic, del medi on es trobi...

Podem imaginar-nos sense fer gaire esforç un bon nombre de treballs amb la presència d'agents biològics; per tant, la possibilitat de la contaminació del medi on són presents: animals infectats, eines de treball brutes, fluids biològics -esperma, sang, orina, o altres líquids corporals-, o fins i tot altres persones, pacients, alumnes, companys de feina malalts...

Les formes de transmissió dels agents biològics des de la font infectada fins a l'hoste receptor de l'agent poden ser diverses:

 A través de l'aparell respiratori, via d'entrada de la diftèria, el citomegalovirus, els rinovirus, fongs i espores, i també el bacil de Koch.

La infecció per via respiratòria es dona en inhalar, és a dir en respirar, aerosols amb agents biològics suspesos -molt comú en laboratoris experimentals-, tractament de residus... també a través de la tos, esternuts o en parlar, entre persones, o en altres casos a

través de la pols que prové de la manipulació de fems o excrecions animals.

 A través de la pell o de les mucoses, a través de la via parental, via d'entrada de virus com l'arbovirus, la brucel·la o el virus de la ràbia.

Aquests agents biològics aprofiten petites ferides, esgarrapades, talls o llocs on la pell és més prima, per entrar al cos.

La penetració dels agents biològics a través de la pell es pot produir per punxades en manipular xeringues, en trencar-se recipients de vidre que contenen agents biològics, mossegades d'animals, picades d'insectes...

 A través de l'aparell digestiu, via d'entrada dels enterovirus, els enterobacteris, els helmints o cucs, i els protozous.

Els agents biològics entren al cos del treballador/a a través de la boca, en ser ingerits.

Aquests contagis es produeixen per una manca de costums d'higiene -rentar-se les mans, menjar-se les ungles, menjar a la feina, fumar o tocar eines contaminades.

 A través de la via sexual, via d'entrada per exemple del virus de la SIDA, per contacte entre mucoses, semen o líquids vaginals, en mantenir relacions sexuals...

 A través de vectors específics en la transmissió d'alguns gèrmens que fan de transmissors dels agents biològics que infecten.

En general, **les patologies** causades per agents biològics poden ser molt variades.

Podem parlar de:

 Reaccions al·lèrgiques com asma, rinitis, conjuntivitis, pneumònies persistents, entre d'altres.

 Malalties infeccioses en general.

 Malalties greus.

Hi ha una sèrie de malalties transmissibles considerades de declaració obligatòria (Resolució 22,12,1981. **Llistat de malalties de declaració obligatòria**, RD 2050/1982 normes complementàries sobre malalties de declaració obligatòria), establertes en el quadre següent:

Brucel·losi <i>Brucella</i>	Meningitis tuberculosa
Carboncle <i>Bacillus anthracis</i>	Pneumònia
Còlera	<i>Oftalmia neonatorum</i>
Diftèria	Processos diarreics
Disenteria	Paludisme
Escarlatina	Parotiditis
Febre groga	Pesta
Febre exantemàtica mediterrània	Poliomielitis
Febre recurrent per paparres	Ràbia <i>Virus de la ràbia</i>
Febre recurrent per polls	Rubèola
Febre reumàtica	Xarampiò
Febre tifoide i paratifoide	Sèpsia puerperal
Grip <i>Virus de la grip</i>	Sífilis
Hepatitis vírica	Tètanus
Hidatidosi	Tifus exantemàtic
Infecció gonocòccica	Tos ferina
Infecció meningocòccica	Toxinfecció alimentària
Leishmaniosi	Tuberculosi respiratòria <i>Mycobacterium</i>
Lepra	Tracoma
Infecció respiratòria aguda	Triquinosi
Leptospirosi <i>Leptospira</i>	Varicel·la

Aquesta declaració està fonamentada per a realitzar un control i vigilància sanitària d'aquestes malalties. La declaració ha de realitzar-se mitjançant notificació a les autoritats sanitàries autonòmiques, la pot fer el personal sanitari o qualsevol persona que en tingui coneixement o sospita.

El tètanus

El tètanus és una malaltia infecciosa produïda per un bacteri (*Clostridium tetani*).

Malgrat que tothom sap que aquest bacteri es troba fonamentalment en la terra, els fems, les escombraries i en el tracte digestiu de les persones sanes, també cal saber que de fet, pot trobar-se a tot arreu en ser transportat per l'acció del vent. Per tant, no s'ha de caure en l'error de pensar que només quan manipulem fems, terres, o bé ens punxem amb un ferro rovellat o ens fem ferides brutes, podem contraure el tètanus.

El grup de treballadors més afectats són els treballadors del camp, centres de jardineria, manipuladors de residus...

La forma més freqüent de contagiar-se és mitjançant lesions a la pell (ferides, mossegades, etc.) a través de les quals el bacil tetànic penetra a l'organisme. No cal que les lesions siguin profundes o brutes; qualsevol lesió és potencialment perillosa si entra en contacte amb el bacil tetànic.

El tètanus tan sols es pot prevenir mitjançant la vacunació, ja que el fet d'haver patit la malaltia no ens protegeix.

La ràbia

La ràbia és una malaltia viral causada per un virus neurotròpic (virus de la ràbia), trobat sovint en la saliva dels animals infectats. Es caracteritza per una irritació en els sistemes nerviosos centrals, seguida de paràlisi i mort.

Aquest virus ataca gairebé tots els mamífers, encara que actualment el gos sigui el transmissor més freqüent. Prop del 90% dels casos en humans són deguts a la transmissió pel gos, el gat és el responsable del 5% dels casos. Però, pràcticament tots els animals domèstics poden ser infectats per aquest virus, incloent les vaques, porcs, cabres, ovelles, ratolins, conills i micos. En les zones rurals, els principals transmissors són les ratapinyades.

En el gos, el més comú dels transmissors, la ràbia es manifesta inicialment provocant una alteració aparentment inexplicable en el comportament de l'animal.

La transmissió és via dèrmica, per mossegada a través de la saliva de l'animal infectat o via respiratòria per inhalació d'aerosols.

El grup de treballadors amb més risc d'exposició són: ramaders, veterinaris, investigadors, treballadors de laboratori, treballadors de zoològics, gosses...

L'home s'infecta amb el virus de la ràbia a través del contacte amb la saliva de l'animal malalt. Això vol dir que, per a ser inoculat, no necessita necessàriament ser mossegat: n'hi ha prou que a través d'un tall, ferida, una esgarrapada profunda o cremada, entrin en contacte amb la saliva de l'animal malalt.

Però, no importa la forma de penetració: el virus es dirigeix sempre al sistema nerviós central. El temps d'inoculació és diferent, segons la naturalesa del virus, el lloc d'inoculació i la quantitat inoculada.

Si el punt de contacte ha estat el cap, el coll o els membres superiors, el període d'incubació serà més breu, perquè el virus arribarà a la regió predilecta amb més rapidesa (arriba al sistema nerviós central principalment a través dels troncs nerviosos, i es propaga al llarg dels nervis sensorials).

Les cèl·lules que l'acullen són destruïdes. A partir d'aquí, el virus emigra cap als teixits, però sobretot cap a les glàndules salivals, d'on és excretat juntament amb la saliva. El període d'incubació és molt variable.

Si la mossegada de l'animal malalt s'ha fet a través de la roba de la víctima, només hi arribarà una petita quantitat de saliva contaminada, i el procés serà més lent.

La mesura de prevenció passa per una correcta higiene personal dels treballadors, l'ús correcte de material de treball i de sabates aïllants, i establir unes bones condicions de ventilació dels llocs de treball i vacunació del personal.

L'hepatitis B

L'hepatitis B (que abans es coneixia amb el nom d'hepatitis del sèrum) és una malaltia del fetge causada pel virus de l'hepatitis B.

El virus de l'hepatitis B el trobem a la sang i, amb menys freqüència, a la saliva, el semen i altres secrecions o fluids corporals, d'una persona infectada. Es transmet pel contacte directe amb els fluids corporals infectats, generalment per agulles o el contacte sexual. El virus de l'hepatitis B no es transmet pel contacte ocasional.

Els símptomes de l'hepatitis B inclouen cansament, pèrdua de gana, febre, vòmit i, de tant en tant, dolor de les articulacions, urticària o taques. L'orina pot arribar a enfosquir-se, i llavors la icterícia -la pell i la zona blanca dels ulls es tornen grogues- pot aparèixer. Alguns individus poden experimentar pocs o cap símptoma.

Els símptomes poden aparèixer d'un a sis mesos després del contagi, però generalment en termini de tres mesos.

El virus pot trobar-se a la sang i altres fluids corporals diverses setmanes abans que apareguin.

El grup de treballadors amb més risc d'exposició són: personal sanitari, funcionaris de presons, cossos de seguretat, persones que tracten grups especials de persones, personal de neteja, tractament de residus, treballadors del sexe... La infecció apareix amb el contacte del treballador amb sang infectada, secrecions orgàniques o a través d'objectes, eines o materials infectats.

La mesura de prevenció és la vacuna.

La informació sobre els procediments de treball segurs, formació per a l'activitat, ús d'equips de protecció individual, guants, roba de protecció..), procediments establerts de desinfecció i esterilització i tractament i gestió de residus.

La brucel·losi

L'agent biològic que produeix la brucel·losi o febre de Malta és la brucel·la (*Brucella cannis*, *Brucella abortus*, *Brucella melitensis*, *Brucella suis*...).

Brucella és el nom genèric amb el qual es denomina un grup de petits cocos, bacteris de forma rodona, i coccobacils aeròbics, immòbils i de creixement lent, que es poden trobar en animals com les ovelles, vaques, cabres... o productes que procedeixin d'animals infectats com sang, orina, fems, llet...

La malaltia té una certa tendència estacional (des del mes de març fins al començament de l'estiu) relacionada amb la biologia de les ovelles, i s'associa més freqüentment al sexe masculí, entre els 31-40 anys. Les vies de transmissió s'associen, en el mitjà urbà, a la ingesta de productes lactis sense higienitzar i, en el mitjà rural, al contacte amb bestiar malalt.

També pot haver-hi infecció per contacte amb aquests animals o els seus productes a través de la pell, via digestiva o respiratòria.

L'home pot infectar-se per:

- Ingestió: llet, formatge i derivats lactis sense pasteuritzar.
- Contacte: amb animals infectats o amb els seus productes, 60%-70% de tots els casos en el mitjà rural.
- Inhalació: treballadors de la llana i de laboratori clínic.
- Inoculació: veterinaris, escorxadors i personal de laboratori.

El grup de treballadors amb més risc d'exposició són: ramaders, veterinaris, treballadors d'escorxadors, personal de laboratori, de zoològics...

La mesura de prevenció més eficaç és la vacunació dels animals, perquè no existeix una vacuna humana, i un estricte control veterinari dels animals. És fonamental la desinfecció i esterilització del material de treball i una correcta higiene personal.

La leptospirosi

És una infecció bacteriana rara, greu i contagiosa, causada per diverses espècies del gènere *Leptospira*, un microorganisme amb forma d'espiral (espiroqueta).

La leptospirosi és una malaltia causada per exposició a aquest bacteri que es pot trobar en els climes més càlids en les aigües dolces que han estat contaminades per l'orina dels animals. L'agent biològic que produeix la leptospirosi o malaltia de Weil, o malaltia dels porquers es *Leptospira interrogans*. La transmeten rosegadors i animals domèstics o salvatges.

La infecció apareix per contacte amb animals infectats i la transmissió és via dèrmica, digestiva o a través de les mucoses.

El grup de treballadors amb més risc d'exposició són: ramaders, agricultors, miners, veterinaris, pescadors, treballadors de piscifactories, agricultors, treballadors dels escorxadors, caçadors, llenyataires, persones que treballen en els embornals, persones que treballen en els arrossars...

La mesura de prevenció passa per una correcta higiene personal dels treballadors, l'ús correcte de material de treball i de sabates aïllants, i establir unes bones condicions de ventilació dels llocs de treball. Evitar les aigües estancades als llocs de treball. Correcte manteniment de canals de calefacció i aires condicionats.

L'anquilostomiasi

L'anquilostomiasi és la infecció causada per *Ancylostoma* o *Uncinaria*, *Ancylostoma duodenale*, *Ancylostoma ceylanicum*, entre d'altres.

L'agent biològic que produeix la anquilostomiasi o anèmia dels túnels és un cuc paràsit. Aquest cuc, d'1/2 polzada de llarg

aproximadament, afecta l'intestí prim i els pulmons.

La infecció apareix per contacte amb terra contaminada, excrements humans...

Les larves, que són la forma immadura del cuc, penetren a través de la pell i apareix una erupció pruriginosa anomenada sarna anquilostomiàsica.

Després avancen a través del torrent sanguini fins als pulmons, penetren per les vies respiratòries i produeixen tos. Finalment, després de pujar a través dels bronquis, les larves són ingerides, infecten l'intestí prim i es desenvolupen en cucs adults. Tant els cucs adults com les larves s'excreten amb els excrements.

La majoria de persones no presenten símptomes quan els cucs penetren a l'intestí, no obstant això, l'anèmia per deficiència de ferro ocasionada per la pèrdua de sang pot ser el resultat d'una infecció aguda.

El grup de treballadors amb més risc d'exposició són: treballadors de mines, túnels, galeries...

La mesura de prevenció passa per una correcta higiene personal dels treballadors,

l'ús correcte de material de treball i de sabates aïllants, i establir unes bones condicions de ventilació dels llocs de treball.

El carboncle o àntrax

L'agent biològic que produeix el carboncle/àntrax o l'anomenada malaltia dels cardadors de la llana, dels drapaires i dels adobers, ja que es transmet a través del pèl, la llana i el cuir dels animals morts per aquesta malaltia o contagiats, és el *Bacillus anthracis*.

És una malaltia infecciosa habitual en els animals i es transmet a l'home per contacte. L'agent causant és el *Bacillus anthracis*, que té unes espores molt resistents que poden romandre actives en el sòl o altres llocs durant dècades.

El període d'incubació és de 12 hores a 5 dies i la forma cutània es caracteritza per una pàpula de color vermell marronós que augmenta de grandària amb eritema, vesícules. Acostuma a haver-hi linfadenopaties locals, malestar, dolors, febre, nàusees i vòmits.

L'àntrax pulmonar es desenvolupa molt ràpidament des de la infecció, a causa de la multiplicació de les espores als ganglis limfàtics.

La infecció apareix per contacte amb l'agent biològic, i es transmet a través de les vies respiratòries, digestiva, inoculació accidental, la pell.

El grup de treballadors amb més risc d'exposició són: els treballadors de restes animals com la llana, pell, pèl... veterinaris, treballadors de zoològics...

La mesura de prevenció és un correcte control veterinari dels animals, la desinfecció i esterilització dels materials contaminats, així com el control de la generació de pols als llocs de treball, amb una ventilació adequada i filtre de l'aire i una correcta higiene personal dels treballadors.

Les empreses treballadores del cuir, adobaries, apliquen unes disposicions específiques per a la prevenció de l'àntrax, establerta a l'ordenança laboral de les indústries de la pell:

- *Destrucció de les pells infectades per àntrax.
- *Desinfecció de les zones que es creguin contaminades.
- *Davant de qualsevol sospita de contaminació s'han d'aturar els treballs en la zona fins que no es determini el grau de perill i l'eliminació del risc.

Qualsevol cas d'àntrax s'ha de comunicar a l'autoritat laboral.

Les empreses d'aquest sector han de disposar d'un sèrum antiàntrax i garantir-ne la immediata administració als treballadors que hi hagin estat exposats. La vacunació específica per a l'àntrax és un dels mètodes preventius més eficaços.

La rubèola

L'agent biològic que produeix la rubèola és un virus. La rubèola és una malaltia benigna, però perillosa durant el primer trimestre de gestació, perquè pot causar al fetus malformacions, alteracions òssies...

La infecció apareix per contacte directe amb malalts o secrecions -sang, excrements, orina.

Es transmet entre persones a través d'esternuts, tos o el contacte amb superfícies contaminades (mocadors, gots o mans). La possibilitat que una persona no vacunada adquireixi la malaltia si conviu amb algú que la pateix és del 90%.

Quan el virus s'introdueix en l'organisme, passa a la sang i ataca els glòbuls blancs, que al seu torn transmeten la infecció a les vies respiratòries, la pell i altres òrgans. Una vegada que es pateix la malaltia, el pacient

adquireix immunitat permanent, i no torna a ser atacat pel virus.

El període d'incubació de la malaltia (temps que transcorre des que s'entra en contacte amb una persona malalta fins que comencen a desenvolupar-se els símptomes) acostuma a oscil·lar entre dos i tres setmanes. Una persona infectada pel virus de la rubèola pot transmetre la malaltia a altres persones dos dies abans que els símptomes es mostrin, i no desapareix el risc de contagi fins a una setmana després de l'aparició dels signes de la malaltia.

El grup de treballadors amb més risc d'exposició són les treballadores embarassades en llocs de treball com ara laboratoris d'investigació on es treballi amb aquest agent o personal sanitari, mestres, personal d'atenció al públic, treballadors socials...

La mesura de prevenció és la vacunació i evitar el contacte.

La toxoplasmosi

Infecció molt freqüent pel protozou intracel·lular *Toxoplasma gondii*.

La toxoplasmosi és molt freqüent, afecta a tot

el món moltes persones i moltes espècies d'animals i ocells. L'hoste definitiu del paràsit és el gat, o altres mamífers com el gos o l'ovella.

La toxoplasmosi s'adquireix per la ingestió de terra contaminada o carn crua/poc feta, per contacte directe amb secrecions i excrements de gat, o bé per via maternofetal a través de la placenta (toxoplasmosi congènita).

La infecció apareix per contacte amb animals infectats (gossos, gats, ovelles, cabres, porcs, pollastres, o el consum de la seva carn crua).

El contagi és per ingestió dels quists d'aquest agent biològic. Els seus efectes van des de la mort del fetus al començament de l'embaràs o malformacions en estats de gestació més avançats.

La toxoplasmosi adquirida és una malaltia lleu per a la majoria de persones. La toxoplasmosi congènita, en canvi, és molt greu per al fetus, perquè pot causar ceguesa i danys irreversibles en el sistema nerviós central.

La toxoplasmosi pot afectar també pacients immunodepressius (SIDA, pacients amb

càncer en quimioteràpia, etc.) al cervell, els ulls, el cor, el pulmó i el fetge.

El grup de treballadors amb més risc d'exposició són les treballadores embarassades que treballin amb aquests animals (treballs veterinaris, botigues d'animals, zoològics, parcs...).

La mesura de prevenció és evitar el contacte amb els animals portadors.

La SIDA

L'agent biològic que produeix la SIDA és el VIH.

La infecció apareix per contacte amb individus infectats a través de relacions sexuals, contacte amb sang contaminada per punxades...

El grup de treballadors amb més risc d'exposició són: personal sanitari, funcionaris de presons, cossos de la seguretat, persones que tracten grups especials de persones, serveis socials, personal de neteja, tractament de residus, treballadors del sexe...

Les mesures de prevenció són: la prevenció per punxades, talls i erosions amb materials infectats amb sang o fluids; establir bones

pràctiques de treball; una higiene personal correcta, neteja i desinfecció; utilització de contenidors de residus especials per a xeringues o altre material; establir un protocol en cas d'accident.

Les malalties de transmissió sexual

En aquest grup podem incloure tota una sèrie de malalties que poden aparèixer en el contacte sexual entre persones. Malalties com la sífilis, el limfogranuloma, fongs, sarna, herpes, hepatitis o SIDA.

La infecció apareix per contacte sexual entre persones.

El grup de treballadors amb més risc d'exposició són els treballadors del sexe, actors/actrius de pel·lícules pornogràfiques...

La mesura de prevenció més eficaç és l'ús de preservatiu, la vacunació contra aquells agents dels quals hi hagi vacuna, revisions periòdiques de la salut del treballador.

La **Llei de prevenció de riscos laborals**, aprovada al novembre de 1995, representa un ajut per a la millora de la seguretat i la salut dels treballadors i treballadores, i introdueix l'acció preventiva dels riscos derivats del treball.

La Llei de prevenció de riscos laborals, **Llei 31/95, LPRL**, pretén conduir a la integració de la prevenció de riscos laborals a tots els nivells de l'empresa.

Establert a **l'art. 14** de la LPRL, l'empresari té l'obligació de protegir els treballadors al seu càrrec dels riscos laborals, també del risc biològic.

Les obligacions específiques per a complir amb el seu deure de protecció queden establertes per **llei l'art 15 LPRL**:

☞ Garantir la seguretat i la salut dels treballadors i treballadores.

☞ Dur a terme la prevenció de riscos laborals, mitjançant l'adopció de totes les mesures que calguin.

☞ Avaluar els riscos laborals dels llocs de treball de la seva empresa.

☞ Planificar l'acció preventiva a partir del resultat de l'avaluació de riscos.

☞ Assegurar-se que els mitjans de treball garanteixen la seguretat dels treballadors i treballadores.

☞ Proporcionar als treballadors i treballadores els mitjans de protecció personal adequats a la feina que desenvolpen, sobretot quan els riscos no es poden evitar o limitar prou.

☞ Informar adequadament els treballadors i treballadores sobre els riscos existents, les mesures i activitats de prevenció aplicables, i també sobre les mesures d'emergència adoptades.

☞ Consultar els treballadors i treballadores i permetre la seva participació en totes les qüestions que afectin la seguretat i la salut en el treball.

☞ Garantir que cada persona treballadora rebi la formació adequada en matèria preventiva.

☞ Informar i adoptar mesures quan els treballadors i/o treballadores puguin estar exposats a un risc greu imminent.

☞ Garantir la vigilància mèdica periòdica de la salut dels treballadors i treballadores.

L'empresari, tal i com estableix **l'article 16** de la LPRL, ha d'avaluar els llocs de treball on pugui

existir un risc biològic i complir el que estableix el RD 664/97 respecte de l'actuació.

L'article 17 tracta dels equips de treball i mitjans de protecció que ha de facilitar l'empresari per a dur a terme les diferents tasques. I facilitar els equips de protecció individual necessaris per a realitzar les tasques al lloc de treball.

L'article 18 tracta del dret a la informació, la consulta i la participació dels treballadors en tots els temes relacionats amb les condicions del seu lloc de treball, els riscos, les mesures de protecció i de prevenció, també per als riscos biològics.

Respecte de la formació dels treballadors, tal i com estableix **l'article 19** de la LPRL, l'empresari ha de garantir la formació necessària per al desenvolupament de les tasques al lloc de treball, l'ús de noves tecnologies i, per tant, totes aquelles directrius i ordres que s'han de seguir a l'hora de treballar amb agents biològics.

L'article 20 de la LPRL tracta de les mesures d'emergència que ha de tenir en compte l'empresari per a cada situació de perill que pugui donar-se a l'empresa, incloent-hi un accident per risc biològic.

Els articles 25, 26 i 27 fan referència a la protecció de treballadors especialment sensibles a

determinats riscos i la protecció a la maternitat i als menors.

L'article 29 de la LPRL estableix un punt també important per a nosaltres, les obligacions dels treballadors i treballadores.

- Vetllar per la seva seguretat i salut mitjançant el compliment de les mesures de protecció establertes.
- Usar adequadament les màquines, eines i materials.
- Utilitzar correctament els mitjans de protecció individual que els faciliti l'empresari.
- Informar immediatament de qualsevol situació que, al seu parer, impliqui riscos.
- Col·laborar amb l'empresari per tal que els pugui garantir unes condicions de treball segures.

Les obligacions de l'empresari generen uns drets dels treballadors i treballadores d'entre els quals destacarem:

- Dret a la informació i a la formació.
- Dret a la consulta i la participació en totes les qüestions que afectin la seguretat i la salut en el treball.
- Dret a vigilar periòdicament el seu estat de salut en funció dels riscos inherents al treball. Aquest dret és de caràcter voluntari i en el seu exercici es garantirà:
 - . La intimitat i dignitat de la persona.
 - . La confidencialitat de la informació recollida.
 - . L'entrega dels resultats a la persona afectada.

. Que aquestes dades no seran utilitzades amb finalitats discriminatòries ni en perjudici del treballador o treballadora.

La Llei de prevenció de riscos, a l'art.35, contempla la figura del **delegat / delegada de prevenció** que és el representant dels treballadors i treballadores (designats per i entre els delegats i delegades de personal, sempre que el conveni no especifiqui un altre mitjà per escollir-los) amb funcions específiques en matèria de prevenció de riscos laborals.

Les competències i facultats dels delegats i delegades de prevenció són:

- Col·laborar amb la direcció de l'empresa en la millora de l'acció preventiva.
- Promoure i fomentar la cooperació dels treballadors i treballadores en l'execució de la normativa sobre prevenció de riscos.
- Ser consultats per l'empresari.
- Exercir la tasca de vigilància i control normatiu.
- Acompanyar els tècnics i/o els inspectors de treball en les visites que realitzin amb relació a la normativa sobre prevenció de riscos laborals.
- Ser degudament informats per l'empresari.
- Dur a terme visites als llocs de treball per exercir una tasca de vigilància i de control de l'estat de les condicions de treball.
- Proposar millores a l'empresari i al comitè de salut i seguretat.

L'any 2003 es va realitzar una reforma de la LPRL a través de la Llei 54/2003 de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE 13 de desembre de 2003). Accés a la Llei 54/2003.

L'objectiu de la reforma és integrar la prevenció en tots els processos i activitats empresarials, i comporta ordenar les obligacions i responsabilitats dels actors en prevenció. Aquesta llei modifica la Llei 31/95 de prevenció de riscos laborals i també els articles sobre infraccions i sancions en l'ordre social.

La llei estableix un termini de sis mesos per formalitzar per escrit el Pla de prevenció de riscos laborals.

La segona gran novetat és la presència obligatòria de recursos preventius a les empreses en els supòsits que estableix la llei:

☞ Quan els riscos puguin agreujar-se o modificar-se, per la concurrència d'operacions diverses i que facin necessari el control de la correcta aplicació dels mètodes de treball.

☞ Quan hi hagi una norma que consideri les activitats o processos com a perillosos o amb riscos especials.

☞ Quan ho requereixi la Inspecció de Treball.

Segons el criteri tècnic de la Inspecció de Treball, CT 39/2004 sobre la presència de recursos preventius quant a agents biològics a requeriment de la Inspecció de Treball i Seguretat Social.

Els treballs amb exposició a agents biològics dels grups 3 i 4, segons el RD 664/97, seran considerats com especialment perillosos, havent d'establir-se les mesures de contenció aplicables en cada cas en l'annex IV del RD esmentat, a més de la resta de les mesures que s'hi preveuen.

Segons les circumstàncies podrà establir-se la presència de recursos preventius. En les instal·lacions depuradores d'aigües residuals, haurà de preveure's, notòriament en les petites unitats, una comunicació telefònica o per ràdio amb l'exterior i la presència de recursos preventius, segons les circumstàncies.

Com ja hem vist, la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, determina el cos bàsic de garanties i responsabilitats necessari per a establir un adequat nivell de protecció de la salut dels treballadors davant dels riscos derivats de les condicions de treball, en el marc d'una política coherent, coordinada i eficaç.

Segons l'article 6 de la llei, seran les normes reglamentàries les que aniran fixant i concretant els aspectes més tècnics de les mesures preventives. Així, són les normes de desenvolupament reglamentari les que han de fixar les mesures mínimes que han d'adoptar-se per a l'adequada protecció dels treballadors. Entre aquestes mesures hi ha les destinades a garantir la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball.

El Reial decret 664/1997, de 12 de maig, sobre la protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball, conté:

El capítol I parla de les disposicions generals.

Article 1. Objecte i àmbit d'aplicació.

Article 2. Definicions.

Al RD 664/97 defineix com a agent biològic aquells organismes biològics, incloent els modificats genèticament, cultius cel·lulars i paràsits interns de l'home i que puguin produir una infecció, al·lèrgia o un efecte tòxic.

Article 3. Classificació dels agents biològics.

Segons el RD 664/1997, sobre la protecció dels treballadors, conté els riscos relacionats amb

l'exposició a agents biològics al lloc de treball, estableix la classificació dels agents biològics en 4 grups de risc, segons el seu índex de risc d'infecció.

Es considera el risc per a la salut de la persona (gravetat de la infecció, facilitat de contaminació, existència de vacuna o tractament...) i també els possibles danys al col·lectiu (facilitat de transmissió i contaminació entre persones, resistència a descontaminants o tractament i vacunes).

Agent biològic de grup 1: són agents biològics que amb poca probabilitat causen malalties a les persones.

Agent biològic de grup 2: són agents biològics que causen malalties a les persones, però que col·lectivament és poc probable que es propaguin, i existeixen vacunes i tractaments per a combatre-les.

Agent biològic de grup 3: són agents biològics que causen malalties greus a les persones, col·lectivament és probable que es propaguin i no existeixen vacunes i tractaments per a combatre-les.

Agent biològic de grup 4: són agents biològics que causen malalties a les persones, presenten un perill greu, col·lectivament és molt probable que es propaguin, però existeixen vacunes i tractaments per a combatre-les.

El capítol II parla de les obligacions de l'empresari.

- Article 4. Identificació i avaluació de riscos.
- Article 5. Substitució d'agents biològics.
- Article 6. Reducció dels riscos.
- Article 7. Mesures higièniques.
- Article 8. Vigilància de la salut dels treballadors.
- Article 9. Documentació.
- Article 10. Notificació a l'autoritat laboral.
- Article 11. Informació a les autoritats competents.
- Article 12. Informació i formació dels treballadors.
- Article 13. Consulta i participació dels treballadors.

El capítol III conté disposicions varies.

- Article 14. Establiments sanitaris i veterinaris diferents dels laboratoris de diagnòstic.
- Article 15. Mesures especials aplicables als procediments industrials, als laboratoris i als locals per a animals.

ANNEX I

L'annex I del RD 664/97 recull una llista d'activitats professionals on pot aparèixer el risc biològic.

1. Treballs en centres de producció d'aliments.
2. Treballs agraris.
3. Activitats en les quals existeix contacte amb animals o amb productes d'origen animal.
4. Treballs d'assistència sanitària, compresos els desenvolupats en serveis d'aïllament i d'anatomia patològica.
5. Treballs en laboratoris clínics, veterinaris, de diagnòstic i d'investigació, a exclusió dels laboratoris de diagnòstic microbiològic.
6. Treballs en unitats d'eliminació de residus.

7. Treballs en instal·lacions depuradores d'aigües residuals.

A l'annex II hi trobem la classificació dels agents biològics. Per a determinats agents es proporcionen indicacions addicionals, i s'utilitzen, a aquest efecte, aquesta simbologia:

A: possibles efectes al·lèrgics.

D: la llista dels treballadors exposats a l'agent ha de conservar-se durant més de deu anys després de l'última exposició.

T: producció de toxines.

V: vacuna eficaç disponible. (*): normalment no infecció a través de l'aire. «spp»: altres espècies del gènere, a més de les explícitament indicades, poden constituir un risc per a la salut.

2. La classificació dels agents llistats s'ha realitzat considerant els seus possibles efectes sobre treballadors sans. No s'han tingut en compte els efectes particulars que puguin tenir en treballadors la sensibilitat dels quals es vegi afectada per causes com patologia prèvia, medicació, trastorns immunitaris, embaràs o lactància.

3. Per una correcta classificació dels agents, sobre la base de la llista esmentada, s'haurà de tenir en compte que:

- a) La no-inclusió en la llista d'un determinat agent no significa la classificació implícita i automàtica en el grup 1.
- b) En la llista no s'han inclòs els microorganismes genèticament modificats, objecte d'una reglamentació específica.

- c) En el cas dels agents per als quals s'indica tan sols el gènere, haurien de considerar-se excloses de la classificació les espècies i soques no patògenes per a l'ésser humà.
 - d) Tots els virus no inclosos en la llista que hagin estat aïllats en éssers humans es consideraran classificats com a mínim en el grup 2, excepte quan l'autoritat sanitària hagi estimat que no és necessari.
4. Quan una soca estigui atenuada o hagi perdut virulència, no serà necessàriament aplicable la contenció requerida per a la classificació de la seva soca mare. Per exemple, quan aquesta soca s'utilitzi com a producte o part d'un producte amb fins profilàctics o terapèutics.
5. Per als agents biològics normalment no infecciosos a través de l'aire, assenyalats amb un asterisc en la llista d'agents biològics, podrà prescindir-se d'algunes mesures de contenció destinades a evitar la seva transmissió per via aèria, excepte indicació contrària de l'autoritat sanitària a la qual s'haurà d'informar prèviament d'aquesta circumstància.
6. Els imperatius en matèria de contenció que es deriven de la classificació dels paràsits s'aplicaran únicament a les diferents etapes del cicle del paràsit que puguin ser infeccioses per a les persones en el lloc de treball.

A l'annex III es mostra el pictograma del senyal de perill biològic.

L'annex IV recull les indicacions relatives a les mesures de contenció i als nivells de contenció.

L'annex V recull les indicacions relatives a les mesures de contenció i als nivells de contenció per a processos industrials.

A l'annex VI hi trobem les recomanacions pràctiques per a la vacunació.

EN QUINES FEINES O TREBALLS POT HAVER RISC BIOLÒGIC?

Hi ha moltes feines o treballs on pot existir risc biològic. El RD 664/97, sobre la protecció dels treballadors exposats a agents biològics, estableix a l'annex I un llistat indicatiu d'activitats, però destaquem:

 Personal sanitari, personal de seguretat, professors, serveis socials, treballadors del sexe... on el contacte és de persona a persona.

 Veterinaris, treballadors de zoològics o amb animals en captivitat, botigues d'animals, ramaders, treballadors d'indústries de la llet, escorxadors... on la transmissió és de l'animal infectat al treballador.

 Personal de neteja, agricultors, feines amb manipulació d'aliments, miners, fàbriques de manipulació d'aliments, empreses adoberies on es manipulin pells d'animals, indústries de la llana, del cuir, treballadors que manipulen residus, escombriaires, empreses de reciclatge, treballadors d'obres... on la transmissió és a través de la manipulació d'objectes o material contaminat amb agents biològics.

ACTIVITAT	TRANSMISSIÓ	MALALTIES RELACIONADES
PERSONAL SANITARI 	Pacients Manipulació de líquids biològics Material o instrumental contaminat Punxades	Hepatitis Sida Herpes Tuberculosi Infeccions diverses
PERSONAL DE LABORATORI / INVESTIGACIÓ 	Manipulació d'animals contaminats Cultiu d'agents biològics Material o instrumental contaminat	Hepatitis Sida Zoonosis diverses
ASSISTÈNCIA SOCIAL / ATENCIÓ A COL·LECTIUS ESPECIALS 	Contacte amb malalts Punxades i ferides Contacte amb líquids biològics	Hepatitis Sida Tuberculosi Malalties endèmiques d'altres països
PROFESSORAT 	Contacte amb alumnes infectats	Hepatitis Zoonosi
AGRICULTORS I RAMADERS 	Contacte amb animals infectats Manipulació de terres Picades d'animals	Zoonosi Tètanus Paràsits
INDÚSTRIES CÀRNIES 	Contacte amb animals. Manipulació d'eines o material infectat	Zoonosi
INDÚSTRIES LÀCTIES 	Contacte amb animals Manipulació d'eines o material infectat Manipulació de llet	Zoonosi Brucel·losi Tuberculosi bovina

	infectada	
INDÚSTRIES DE LA LLANA 	Manipulació de la llana Manipulació d'eines o material contaminat	Carboncle (àntrax) Febre Q
INDÚSTRIES ADOBERIES 	Manipulació de pells Manipulació d'eines o material contaminat	Carboncle (àntrax) Febre Q
MANIPULACIÓ DE RESIDUS 	Manipulació dels residus	Zoonosi Tètanus Parasitosi
COMPOSTATGE 	Manipulació de fems	Zoonosi Tètanus Parasitosi
TREBALLADORS DE DEPURADORES 	Treballs amb aigües contaminades	Zoonosi Leptospirosi Tètanus Hepatitis
PERSONAL DE NETEJA URBANA 	Manipulació de deixalles Mossegades de rates Aigües i terres contaminades Punxades i ferides	Zoonosi Leptospirosi Tètanus Hepatitis Erisipela Febre tifoide
PERSONAL DE NETEJA 	Manipulació de deixalles Punxades i ferides	Zoonosi Leptospirosi Tètanus Hepatitis
TREBALLADORS DE MINES 	Manipulació de terres contaminades Eines i material contaminat	Anquilostomiasi Leptospirosi Tètanus
VETERINARIS, CENTRES DE VENDA D'ANIMALS, ZOO LòGICS 	Contacte amb animals infectats Mossegades Manipulació d'excrements	Zoonosi Ràbia

TREBALLADORS DEL SEXE 	Contacte amb persones infectades	Hepatitis Sida Herpes Infeccions diverses Malalties de transmissió sexual
ESCORXADORS 	Contacte amb animals infectats	Zoonosi
TREBALLS DE PESCA 	Contacte amb animals infectats Manipulació d'eines infectades	Zoonosi

Per eliminar o controlar els agents biològics en el lloc de treball, l'empresari ha de realitzar unes **mesures tècniques de prevenció del risc biològic** que incideixin en:

Conèixer l'existència del risc, avaluar-lo i delimitar-lo, és fonamental per evitar-ne la propagació i els seus efectes sobre la salut dels treballadors/es. L'empresari ha d'adequar les mesures preventives a cada agent biològic, a la font d'infecció, al medi de transmissió i al receptor final.

En moltes de les activitats, si les instal·lacions i els equips de treball, així com les tècniques de treball, instruccions i equips de protecció, són correctes i se'n fa un bon ús, i les persones que hi treballen tenen la informació i formació necessàries per a realitzar la feina, el possible risc biològic es redueix notablement.

Per evitar el creixement dels agents biològics en l'àmbit laboral es poden dur a terme una sèrie d'actuacions depenent del lloc de treball afectat:

 És fonamental que a l'hora de dissenyar els llocs de treball on pugui existir el risc biològic s'evitin els llocs susceptibles d'acumular brutícia i es faci un bon manteniment dels aires condicionats, conductes de ventilació i calefacció.

 L'empresari ha de reduir el nombre de treballadors/es exposats als agents biològics en la mesura que sigui possible.

 Els vestuaris, lavabos i locals de treball han de mantenir les condicions higièniques adients, amb neteges i desinfeccions periòdiques.

 Els llocs de treball han de complir les mesures higièniques de desinfecció i desratització per a poder treballar amb seguretat.

 El material, eines i instrumental que es faci servir als llocs de treball s'han de desinfectar i esterilitzar correctament.

 En aquells llocs de treball on es puguin generar aerosols, pols o atmosferes carregades, és necessari una correcta ventilació i aspiració de la pols.

 Les zones amb perill de risc biològic han d'estar degudament identificades, senyalitzades i amb l'accés restringit al personal autoritzat.

 És molt important la higiene personal i els hàbits adequats dels treballadors i treballadores i de tot el personal de l'empresa que pugui estar exposat a risc biològic.

 Als llocs de treball no s'han de consumir aliments, ni begudes, ni fumar...

 L'empresari ha de facilitar la protecció personal com roba, guants, mascaretes...

 Els treballadors/es han de tenir a la seva disposició les vacunes relacionades amb els agents biològics amb què puguin treballar i la informació necessària per al seu ús.

 Els treballadors han d'estar informats sobre els procediments de treball, tècniques i mètodes que puguin reduir l'exposició o el contacte amb els agents biològics.

 Els treballadors han de tenir la formació i informació necessàries per a desenvolupar les seves tasques.

 Els treballadors han de ser informats dels procediments d'actuació en cas d'emergència o accident.

 En el cas de treballs amb animals vius, és imprescindible el control veterinari dels animals amb què treballem i la vacunació del personal.

 En cas de treballs on es manipulin pells, llanes o restes d'animals, és molt important el seu control sanitari i la vacunació del personal.

 La manipulació, el transport i l'emmagatzematge de les substàncies, materials o restes d'animals, que puguin tenir agents biològics, ha de fer-se sota unes pautes de seguretat ben definides.

 En treballs amb animals, és imprescindible eliminar els animals morts i les seves restes, vacunar els animals, eliminar de manera controlada els seus excrements i purins, desinfectar les eines i locals de treball, i controlar els possibles vectors de transmissió.

En qualsevol empresa que aparegui la possibilitat de l'existència de risc biològic, s'ha de fer un estudi de quines són les activitats on pugui aparèixer el risc, quins treballadors es poden veure afectats, quines són les condicions de treball i quines han de ser les actuacions preventives.

Recordem que és obligació per part de l'empresari, establerta per la Llei de prevenció de riscos laborals LPRL 31/95:

Identificar els riscos laborals coneixent els agents biològics implicats en el procés de treball o que poden aparèixer.

Processar la informació obtinguda de l'avaluació de riscos per a determinar el risc d'infecció a què estan exposats els treballadors, el risc de propagació al col·lectiu de treballadors i si existeixen mesures de profilaxi (vacuna) o tractament.

A l'hora d'organitzar un lloc de treball on pugui existir risc biològic i planificar la informació i formació dels treballadors, hem de tenir en compte unes consideracions.

■ És primordial comptar amb unes instal·lacions adequades i establir unes tècniques de treball segures.

■ Realitzar de manera periòdica inspeccions de seguretat per a garantir la seguretat i la millora de les condicions de treball. Aquestes inspeccions han de garantir el manteniment permanent de les condicions de treball segures i han de corregir-se els problemes que es plantegin i dur-se a terme les millores proposades.

■ Investigar els incidents i accidents de treball relacionats amb el risc biològic.

■ S'ha d'afavorir el diàleg entre tots els nivells, persones responsables de les inspeccions i treballadors afectats, per a conèixer les seves opinions i propostes per a detectar les anomalies.

■ L'organització dels treballs dels llocs on existeixi risc biològic ha d'estar ben definida, establint uns canals de comunicació efectius per a comunicar qualsevol incident, proposta o millora.

■ Instaurar l'ús de fulls de comunicació de riscos en front de les anomalies detectades als llocs de treball per qualsevol persona que hi treballi.

La millor forma de poder afrontar un accident de treball és evitar que es produeixi. La Llei de prevenció de riscos laborals estableix unes pautes bàsiques per a evitar els accidents de treball, o en cas que aquests no es puguin evitar, que els efectes perjudicials sobre la salut dels treballadors/es es puguin minimitzar.

L'avaluació de riscos i dels riscos biològics també és una eina eficaç per a la millora de les condicions de treball i per a evitar accidents.

L'**avaluació de riscos laborals**, segons el RD 39/1997, Reglament dels serveis de prevenció, és aquell procés dirigit a estimar la magnitud dels riscos que no s'han pogut evitar i a obtenir la informació necessària, perquè l'empresari estigui en condicions de prendre una decisió apropiada sobre la necessitat d'adoptar mesures preventives i, en aquest cas, sobre el tipus de mesures que s'han d'adoptar.

Si de l'avaluació que es fa, cal l'adopció de **mesures preventives**, han de posar-se clarament de manifest les situacions en què sigui necessari:

- a. Eliminar o reduir el risc, mitjançant mesures de prevenció en l'origen, organitzatives, de protecció col·lectiva, de protecció individual, o de formació i informació als treballadors.
- b. Controlar periòdicament les condicions, l'organització i els mètodes de treball i l'estat de salut dels treballadors.

L'empresari ha de complir les obligacions recollides en el RD 664/1997, entre les quals:

- Identificació i avaluació dels riscos.
- Protecció col·lectiva i individual.
- Establir mesures higièniques adequades (lavabos, fonts, farmaciola de primers auxilis, emmagatzematge dels equips de protecció,

- facilitar robes de treball -així com el procés de rentat i desinfecció-, descomptar de la jornada laboral el temps que s'hi dediqui...).
- Vigilància de la salut dels treballadors mitjançant la realització de reconeixements mèdics específics previs a l'exposició i periòdics.
 - Conservar la documentació.
 - Formar i informar tots els treballadors dels riscos als quals estan exposats i les seves mesures de prevenció.

L'empresari ha d'implantar un sistema adequat de notificació i registre d'accidents que sigui conegut per tots els treballadors.

És necessària la implantació i difusió d'una adequada política de gestió de residus. Els objectes que punxin o que tallin han d'eliminar-se en contenidors rígids de bioseguretat.

La protecció dels treballadors davant dels riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics és un imperatiu per a garantir-los la seguretat i la salut. En aquells casos que no és possible l'adopció de mesures de **protecció col·lectives**, és quan cal recórrer als equips de **protecció individual (EPI)**.

Tal com indica l'article 17 de la Llei de prevenció de riscos laborals, quan els riscos

no es puguin evitar o no puguin limitar-se suficientment per mitjans tècnics de protecció col·lectiva o mitjançant mesures, mètodes o procediments d'organització del treball, tal com ocorre amb freqüència en els centres sanitaris enfront del risc biològic, l'empresari haurà de proporcionar als seus treballadors equips de protecció individual adequats per a l'acompliment de les seves funcions i vetllar perquè se'n faci un ús efectiu.

L'ús d'equips de protecció personal (EPI), depenent del treball realitzat i dels agents biològics implicats, és fonamental. Així doncs, els guants, ulleres, pantalles facials, mascaretes, dependrà de les tasques que s'exerceixin i del tipus d'agent biològic amb què ens puguem trobar.

Abans de la implantació de qualsevol equip de protecció individual davant d'una determinada situació de risc, han de tenir-se en compte una sèrie d'aspectes, perquè la utilització d'aquesta protecció sigui el més encertada possible. Així haurien de contemplar-se:

- ◀ la necessitat d'ús,
- ◀ l'elecció de l'equip adequat,
- ◀ l'adquisició,
- ◀ la normalització interna d'ús,
- ◀ la distribució i la supervisió.

La necessitat d'utilitzar equips de protecció individual enfront del risc biològic en un centre sanitari ve determinada a través de l'avaluació de riscos en el conjunt del lloc de treball, de manera que permeti identificar els llocs de treball o activitats en els quals es puguin presentar aquests riscos.

Per a l'elecció dels EPI ha de comprovar-se quin és el grau necessari de protecció que necessiten les diferents situacions de risc i el grau de protecció que ofereixen els diferents equips davant d'aquestes situacions, valorant al mateix temps la disponibilitat que existeix en el mercat i que s'ajustin a les condicions i prestacions exigides. Al Reial decret 1407/1992, de comercialització d'equips de protecció individual, s'exigeix com a requisit indispensable perquè un EPI pugui comercialitzar-se i posar-se en servei, que garanteixi la salut i la seguretat dels usuaris, sense posar en perill ni la salut ni la seguretat de les altres persones. Tots els EPI que es comercialitzin d'acord amb aquest RD aniran marcats amb CE.

Davant de l'ús d'un equip de protecció individual, és necessari establir un procediment normalitzat d'ús, que informi de manera clara i concreta de les característiques següents:

- Zones o tipus d'operacions en què ha d'utilitzar-se, instruccions d'ús correcte.
- Limitacions d'ús, si n'hi ha, instruccions d'emmagatzematge.
- Instruccions de neteja, instruccions de conservació.
- Data o termini de caducitat de l'EPI o dels seus components.
- Criteris, si n'hi ha, de detecció del final de la seva vida útil.

Els EPI estan destinats, en principi, a un ús personal. Ha de tenir-se en compte que els EPI han d'ajustar-se a les característiques anatòmiques de cada treballador, i això s'ha de tenir en compte en el moment d'adquirir-los. Alhora, cada usuari ha de ser responsable del manteniment i conservació de l'equip que se li lliura, i ser informat i instruït de les característiques i ús. Això només és possible si l'assignació dels equips és personalitzada i s'estableix un mecanisme de seguiment i control.

Respecte de les proteccions col·lectives a les instal·lacions, han de complir la legislació vigent tant les dutxes, els rentauers, les mànegues ignífugues, els extintors i altres equips de seguretat. I el personal que treballi en aquests llocs ha de conèixer l'ús d'aquests equips de protecció i les seves característiques i especificitats.

Segons el que estableix el RD 664/97 a l'article 8, sobre la vigilància de la salut dels treballadors que manipulen agents biològics: l'empresari garantirà una **vigilància de la salut** adequada i específica dels treballadors amb relació als riscos per exposició a agents biològics, realitzada per personal sanitari competent, segons determinin les autoritats sanitàries en les pautes i protocols que s'elaborin, de conformitat amb el que disposa l'apartat 3 de l'article 37 del Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels Serveis de Prevenció.

Aquesta vigilància haurà d'oferir-se als treballadors en aquestes ocasions:

- a) Abans de l'exposició.
- b) A intervals regulars, després, amb la periodicitat que els reconeixements mèdics aconsellin, considerant l'agent biològic, el tipus d'exposició i l'existència de proves eficaces de detecció precoç.
- c) Quan sigui necessari per haver-se detectat en algun treballador, amb exposició similar, una infecció o malaltia que pugui tenir relació amb l'exposició a agents biològics.

La vigilància de la salut s'ha d'aplicar no només als treballadors que treballin directament amb agents biològics, sinó també a aquells treballadors que s'hi puguin veure exposats de manera accidental.

Els treballadors podran sol·licitar la revisió dels resultats de la vigilància de la seva salut.

Quan hi hagi risc per exposició a agents biològics per als quals hi hagi vacunes eficaces, s'han de posar a la disposició dels treballadors, informant-los dels avantatges i inconvenients de la vacunació.

Quan els empresaris ofereixin les vacunes, han de tenir en compte les recomanacions pràctiques contingudes en l'annex VI d'aquest Reial decret. El que es disposa al paràgraf anterior és també aplicable amb relació a altres mesures de preexposició eficaç que permetin realitzar una adequada prevenció primària.

L'oferiment al treballador de la mesura corresponent, i la seva acceptació, haurien de constar per escrit. Als resultats dels exàmens mèdics només hi tindran accés el mateix treballador i el servei de vigilància de la salut.

El metge encarregat de la vigilància de la salut dels treballadors haurà d'estar familiaritzat amb les condicions o les

circumstàncies d'exposició de cadascun dels treballadors. En qualsevol cas, podrà proposar mesures individuals de prevenció o de protecció per a cada treballador en particular.

Hi haurà d'haver un historial mèdic individual dels treballadors objecte de vigilància sanitària.

S'aconsellarà i informarà els treballadors de qualsevol control mèdic que sigui pertinent d'efectuar després del cessament de l'exposició. En particular, és aplicable a aquests treballadors el que s'estableix al paràgraf i) de l'apartat 3 de l'article 37 del Reial decret 39/1997, de 17 de gener, pel qual s'aprova el Reglament dels serveis de prevenció en matèria de vigilància de la salut més enllà de la finalització de la relació laboral.

QUÈ ÉS UN ACCIDENT DE TREBALL?

És definit jurídicament a l'article 115 de la Llei General de la Seguretat Social com a "qualsevol lesió corporal que pateix el treballador en ocasió o conseqüència del treball realitzat per compte d'altri". Des del punt de vista de la prevenció de riscos laborals, l'accident de treball és "qualsevol succés anormal, no volgut ni desitjat, que trenca la continuïtat del treball de forma sobtada o inesperada i que implica un risc potencial de danys per a les persones i/o les coses".

La LPRL, a l'article 20, estableix que "L'empresari, tenint en compte la grandària i l'activitat de l'empresa, així com la possible presència de persones externes, haurà d'analitzar les possibles situacions d'emergència i adoptar les mesures necessàries en matèria **de primers auxilis**..."

Els primers auxilis són totes aquelles mesures o actuacions que realitza la persona que presta els auxilis, en el mateix lloc on ha ocorregut l'accident, fins a l'arribada de personal especialitzat.

Hem de recordar que els primers auxilis no són tractaments mèdics. Són accions d'emergència per a reduir els efectes de les lesions i estabilitzar l'accidentat/da. I això últim

és el que concedeix importància als primers auxilis, d'aquesta primera actuació en dependrà l'estat general i evolució posterior del ferit.

Qualsevol persona que auxiliï un accidentat, quan actuï ha de conèixer i aplicar sempre en aquest ordre aquests **principis bàsics (PAS)**:

 PROTEGIR, en primer lloc, a ell mateix i després a la víctima. Podem evitar nous accidents si senyalitzem el lloc de l'accident. **NOMÉS** si hi ha perill per a l'accidentat/da, es desplaçarà, i es mantindrà recte l'eix cap-coll-tronc.

 AVISAR, és a dir donar el SOS, indicant: el nombre i estat aparent dels ferits, si existeixen factors que poden agreujar l'accident, i el lloc exacte on s'ha produït. Hem de ser conscients que de la informació que nosaltres donem en dependrà tant la quantitat com la qualitat de mitjans humans i materials que ens arribin.

 SOCÓRRER. Aquesta és la finalitat principal dels primers auxilis, però per a fer-ho correctament, prèviament s'ha de dur a terme l'avaluació del ferit per persones formades en primers auxilis.

Parlem de **risc laboral** en referir-nos a la possibilitat que un treballador pateixi un dany determinat derivat del treball. Per a qualificar un risc des del punt de vista de la gravetat, es valora conjuntament la probabilitat que es produeixi el dany i la severitat d'aquest dany.

Parlem de **risc biològic** en referir-nos a aquells riscos que tenen a veure amb danys ocasionats per agents biològics.

La presència d'un risc pot ocasionar, o no, un accident.

En cas d'accident biològic, l'actuació depèn molt del tipus d'accident:

Accident per punxada o tall.

Si hi ha ferida, permetre el sagnat abundant, eliminar els cossos estranys, si n'hi ha. S'ha de netejar immediatament amb aigua abundant i sabó.

Si la pell no està intacta, hem de rentar amb aigua abundant i sabó.

Ens hem de posar en contacte com més aviat millor amb prevenció, per aquests motius:

- Conèixer les circumstàncies en què s'ha produït l'accident.
- Obtenir informació de la font.
- Notificar l'exposició laboral com a accident de treball.

Aplicar un antisèptic (povidona iodada, clorhexidina).

Establir la necessitat o no d'administrar profilaxi.

En exposició per via parenteral, administrar la vacuna antitetànica si no està vacunat.

En el cas de persones amb exposicions repetides, informar-les dels riscos i de les mesures de prevenció que han d'adoptar per a disminuir-los.

 Accident per esquitxada amb implicació de mucoses (ulls, boca...).

Neteja amb aigua abundant. Si és en conjuntiva (ulls), rentat abundant amb sèrum fisiològic al 0,9%.

Posar-se en contacte amb prevenció com més aviat millor.

 Accident per esquitxades o abocaments de sang o fluids sobre superfícies o objectes.

Col·locar-se guants resistents. Abocar lleixiu diluït al 10% sobre la superfície contaminada.

Netejar la superfície amb tovalloles d'un sol ús.

Treure els guants i rentar-se les mans.

Actuació davant exposicions accidentals a sang.
Retirar l'objecte amb el qual s'ha produït l'accident.
Netejar la ferida amb aigua corrent, sense fregar, deixant fluir la sang durant 2-3 minuts, induint el sagnat si cal.
Desinfectar la ferida amb povidona iodada o un altre desinfectant, i eixugar-la bé.
Cobrir la ferida amb un apòsit impermeable.
Si ha estat una esquitxada: rentar amb sabó i aigua.

ACTUACIÓ DEL TREBALLADOR/A ACCIDENTAT/DA

L'accidentat ha d'avisar el responsable de l'empresa, al Servei de Prevenció (propí o extern), als serveis d'emergència i al delegat/da de prevenció.

Posteriorment, ha de sol·licitar el comunicat d'assistència a la mútua, i si no ho pot fer directament, fer-ho a través del delegat de prevenció.

En cas que els serveis d'emergència derivin el treballador/a accidentat a la Seguretat Social:

1. Deixar ben clar que l'accident s'ha produït en el centre de treball, és a dir, que ha estat un accident de treball.
2. Remetre totes les actuacions a la mútua.

3. Sol·licitar al facultatiu que faciliti un informe mèdic per escrit, juntament amb l'exemplar del comunicat de baixa.

ACTUACIÓ DEL DELEGAT DE PREVENCIÓ

Si hi ha un accident laboral en l'empresa:

① Has de presentar-te el més aviat possible al lloc dels fets.

① Cridar al responsable de salut laboral de la teva Federació, i donar-li tantes dades com puguis de l'accident. La teva Federació i el Gabinet de Salut Laboral i Medi Ambient et donaran suport i assessoraran sobre el que has de fer.

① L'empresa està obligada a notificar l'accident a l'autoritat laboral. En els casos d'accident greu, molt greu o mortal o que afecti més de quatre treballadors, la notificació s'ha de fer en el termini de 24 h.

① L'empresa ha d'emplenar un comunicat d'accident i donar-te'n còpia.

① Has d'acompanyar l'inspector de Treball i formular-li les observacions oportunes.

① Has d'elaborar un informe de les possibles causes que han originat l'accident, i lliurar-ne còpia a l'empresa i a l'inspector de Treball.

En cas d'accident **greu o mortal**, com a delegat de prevenció has de:

👤 Mantenir la calma en tot moment.

👤 Posar-ho en coneixement dels responsables de l'empresa.

👤 Posar-ho en coneixement dels/les representants sindicals que han d'avisar immediatament el sindicat.

👤 Paralitzar immediatament el treball que s'està desenvolupant i avisar els serveis sanitaris.

👤 Posar-ho en coneixement de la Inspecció de Treball i de l'Institut Regional de Seguretat i Salut en el Treball.

👤 Procurar que l'escenari de l'accident romangui intacte fins a la intervenció dels/les professionals que n'investiguin les causes.

👤 Col·laborar en la investigació d'accidents: entrevistes amb els tècnics de prevenció, etc. Els delegats/des de prevenció han de col·laborar amb el responsable de la investigació (responsable de l'empresa i/o servei de prevenció, autoritat laboral), i aportar les dades que coneguin i que siguin necessàries.

No oblideu que és molt important que s'informi a la vostra Federació o a la Secretaria de Medi Ambient i Salut Laboral dels fets esdevinguts i de les actuacions dutes a terme, per a rebre l'assessorament tècnic o legal necessari, si cal.

Recorda que el delegat/da de prevenció no és responsable que en l'empresa es produeix un accident, ja que és l'empresari/ària el que està obligat a garantir la protecció de la salut dels treballadors/es.

ACTUACIÓ DELS DELEGATS/DES DE PREVENCIÓ EN EL COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT EN CAS D'ACCIDENT

Quan es produeix un accident de treball, el procediment general que han de seguir els/les representants dels treballadors en matèria preventiva és:

Comunicar als serveis d'emergència l'accident, si no han estat ja avisats. En cas de tenir coneixements i formació en primers auxilis, prestar-los a l'accidentat/da.

Respectar en la mesura del que sigui possible les condicions inicials del lloc de l'accident per a facilitar la investigació. Es produirà una aturada de l'activitat normal de l'empresa, i en aquest moment caldrà:

Avisar a l'empresa (comandament superior, responsable, empresari/ària), i al servei de prevenció (propri o extern).

Posar en coneixement de l'autoritat laboral (Inspecció de Treball) els fets ocorreguts.

 Sol·licitar la investigació de l'accident de manera immediata.

En aquelles empreses en les quals hi hagi comitè de seguretat i salut se sol·licitarà, en les 24-48 hores posteriors, una **convocatòria extraordinària** per a tractar els temes següents:

- a) Registre de l'accident.
- b) Valoració de la gravetat.
- c) Comunicació via sistema DELTA.
- d) Sol·licitar a l'empresa les actuacions següents amb caràcter urgent:
 - 1) Revisió de l'avaluació de riscos.
 - 2) Revisió de la planificació preventiva.
 - 3) Presa de les primeres mesures correctores.

En cas que no es realitzi correctament algun dels passos anteriors, els/les representants dels treballadors/es en matèria preventiva ens hem de plantejar la possibilitat de realitzar una denúncia a la Inspecció de Treball comunicant els fets esdevinguts i aportant les proves escrites que confirmen les actuacions realitzades.

OBLIGACIONS DE L'EMPRESARI DESPRÉS D'UN ACCIDENT DE TREBALL

A més a més de conservar una relació dels accidents, l'empresari/ària està obligat a:

- Notificar a Treball els que hagin causat baixa superior a un dia de treball.
- Comunicar a l'autoritat laboral els danys soferts pel treballador /a.
- Dur a terme una investigació dels accidents per a poder detectar-ne les causes.

L'empresari ha de fer revisar l'avaluació de riscos sempre que hi hagi un accident de treball per a adoptar les mesures preventives necessàries per a evitar que l'accident es repeteixi.

La mútua d'accidents de treball i malalties professionals, en produir-se un accident laboral, ha de facilitar a l'empresa -i l'empresa als representants dels treballadors/es- una relació dels serveis sanitaris, propis o concertats, i del transport d'urgència.

Quan es tracti d'accidents lleus i de tractament ambulatori, es podrà acudir directament als serveis sanitaris de la mútua.

En cas d'accident mortal, quan l'accident afecta més de 4 treballadors/es o quan l'accident és considerat greu o molt greu pel metge que ha atès al treballador/a, l'empresa ha de comunicar aquest accident a l'autoritat laboral en un termini màxim de 24 hores.

DONA I RISC BIOLÒGIC

Som conscients que a la nostra societat hi ha moltes dones que treballen durant l'embaràs i moltes reprenen la seva activitat professional durant el període de lactància. Unes condicions que poden considerar-se acceptables en situacions normals poden deixar de ser-ho durant l'embaràs.

Tots tenim clar que una dona embarassada no és una dona malalta. L'embaràs no és una malaltia, sinó un fet biològic d'importància social.

Alguns dels perills que existeixen en el lloc de treball poden afectar la salut i la seguretat de les dones embarassades o que han donat a llum recentment i la salut dels seus fills/es. Queda clar que l'embaràs comporta grans canvis fisiològics i psíquics, l'equilibri hormonal és molt delicat i les exposicions, susceptibles d'alterar-lo, poden donar lloc a complicacions que podrien acabar en avortament.

La transposició de la Directiva 89/391 al nostre dret nacional va donar lloc a la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals, que regula els aspectes relacionats amb la maternitat en els articles 25 i 26.

En concret, **l'art. 25 de protecció de la funció de procreació** ens parla del

reconeixement a les treballadores embarassades com a col·lectiu especialment sensible.

Els efectes que poden produir els riscos biològics en aquestes treballadores són, majoritàriament, mutagènics, és a dir que provoquen alteracions en el material genètic, i també efectes tòxics.

Per a protegir aquestes treballadores és necessari avaluar aquests riscos i adoptar mesures preventives necessàries. D'altra banda, l'art. 26 de la Llei de prevenció de riscos laborals se centra en la protecció de la maternitat, incloent la situació d'embaràs o part recent i lactància, de les treballadores, i es potencia l'activitat preventiva davant l'acció purament reparadora.

Si l'avaluació de riscos detecta factors de riscos per a la reproducció o la maternitat (embaràs, part recent o lactància), l'empresari ha d'adoptar les mesures necessàries per a eliminar-los o reduir-los al màxim.

♂ Adaptar les condicions i/o el temps de treball, per a garantir que no es produeixin danys per a la salut.

♂ Consultar amb els representants dels treballadors la relació de llocs exempts de risc.

👤 Vigilar periòdicament l'estat de salut de les persones en funció dels riscos inherents al treball.

👤 Canviar el lloc de treball, seguint els criteris de mobilitat funcional. Si el canvi de lloc suposa canvi de grup o categoria no equivalent, es conservarà el conjunt de retribucions del lloc de treball originari.

Després de conèixer que una treballadora està embarassada, l'empresari ha d'avaluar els riscos específics per a aquesta treballadora i adoptar les mesures necessàries a fi d'evitar qualsevol exposició que pugui danyar la seva salut o la del seu fill/a durant la gestació-lactància.

L'avaluació de riscos pot revelar l'existència d'una substància, un agent o un procediment de treball susceptible de perjudicar la salut o seguretat de les treballadores embarassades, o en període de lactància. Els riscos poden variar en funció de si la treballadora està embarassada, ha donat a llum recentment o, si està en període de lactància.

L'avaluació de riscos per a les dones embarassades consisteix en un examen sistemàtic de tots els aspectes de l'activitat professional a fi de determinar les causes probables de lesions o danys i, establir la

manera de controlar-los amb la finalitat d'eliminar o reduir els riscos.

L'avaluació de riscos biològics per a treballadores embarassades o en període de lactància ha de comprendre si més no tres fases:

- 1) Identificació dels perills: en el nostre cas per agents biològics.
- 2) Identificació de les categories de les treballadores.
- 3) Avaluació dels riscos específica en el cas de dones embarassades. S'ha de tenir en compte que com a principi de prevenció s'ha d'establir que qualsevol reorganització del treball ha d'anar acompanyada d'una nova avaluació dels riscos, i les treballadores han de rebre una formació adequada referent a això. Que l'avaluació única inicial* pot no ser suficient, perquè l'embaràs és un procés dinàmic i no una condició estàtica. A més, els diversos riscos poden afectar en diferent grau les dones, els fetus, els nounats, no només durant les diferents fases de l'embaràs sinó també després del part.

*El mateix s'aplica quan es produeix un canvi de les condicions de treball i / o en els equips de treball.

Els informes i certificats mèdics han de tenir en compte les condicions de treball, això és especialment important quan es tracta dels símptomes individuals que han de mantenir-se estrictament confidencials. La confidencialitat de l'“estat” d'una treballadora significa que l'empresari no pot donar a conèixer que una dona està embarassada si aquesta no desitja que se sàpiga.

L'avaluació de riscos ha de tenir en compte els consells mèdics i preocupacions de cada treballadora. Tenint en compte que el primer trimestre d'embaràs és el període més delicat, ja que hi ha un risc més alt de provocar danys permanents en el fetus, ha de protegir-se la mare i el fetus com més aviat millor.

Si l'avaluació de riscos revela l'existència d'un risc, l'empresari ha d'informar d'això a les treballadores afectades, així com de les mesures adoptades per a protegir la seva salut i la del nen/a. Aquesta informació ha de facilitar-se també als representants dels treballadors i/ o delegats de prevenció.

L'empresari ha d'avaluar de nou els riscos per a treballadores embarassades sempre que es produeixin canvis; si bé és probable que els riscos del lloc de treball siguin els mateixos, la possibilitat que tinguin efectes nocius sobre el fetus pot variar en les diferents fases de

l'embaràs. A més, els riscos que s'han de tenir en compte són diferents en el cas de dones que han donat a llum, que en dones en període de lactància.

L'empresari ha de garantir que les treballadores en període de lactància no estiguin exposades a riscos que puguin danyar la seva salut o seguretat durant tot el temps que dura aquesta fase, per això és necessari que l'empresari proporcioni unes condicions adequades perquè les treballadores embarassades i/o en període de lactància puguin descansar.

És fonamental que la treballadora conegui que són diversos els factors importants que determinen si l'exposició a un agent biològic tindrà conseqüències negatives en la seva salut:

- La durada de l'exposició: quan i durant quant de temps hi està exposada.
- La dosi: a quina quantitat de substància està exposada.
- La sinèrgia: quins efectes d'exposició té una combinació de substàncies en un mateix temps.

A més a més, pot haver conseqüències negatives si es combinen diversos agents biològics amb determinades condicions

mediambientals a les quals també estan exposats els treballadors.

· La variació de personal: alguns treballadors/es poden ser molt més susceptibles a determinades substàncies que altres persones. Les condicions de treball poden tenir efectes importants en la salut, la seguretat i el benestar de les dones embarassades, que han donat a llum, o en període de lactància. Perquè l'embaràs és un estat dinàmic que implica transformacions constants, les mateixes condicions de treball poden plantejar diferents problemes de salut i seguretat a cada dona en funció de moltes variables.

A més a més, han de tenir-se en compte aquestes consideracions: algunes infeccions, com la varicel·la, poden ser molt més greus durant l'embaràs. Les infeccions transplacentàries per alguns virus com el parvovirus, virus de la varicel·la i rubèola, s'han associat amb malformacions congènites, retard mental i avortament. Altres infeccions en què l'agent infecciós pot transmetre's al fetus són el citomegalovirus, l'hepatitis B, herpes simple, VIH. Alguns fàrmacs emprats en el tractament o profilaxi d'infeccions, com la tuberculosi, poden estar contraindicats en l'embaràs.

Per això, en l'avaluació de riscos cal considerar quins agents biològics, procediments o condicions de treball poden tenir una influència negativa en la salut d'una dona embarassada o sobre el fetus, com un risc addicional, a fi que es prenguin les mesures oportunes per a garantir la salut i la seguretat d'ambdós.

Podem distingir dues situacions possibles quant a l'exposició de dones embarassades a agents biològics en el seu lloc de treball: treballadores amb decisió conscient de manipular agents biològics. Aquesta és una exposició controlada en la qual el patogen és conegut i poden adoptar-se mesures de contenció i prevenció. I treballadores que, inevitablement i conscientment, estan exposades a agents biològics en la seva tasca diària. En aquest cas, la possibilitat d'exposició a agents biològics és difícil de preveure i/o el patogen no està identificat.

En el cas d'una treballadora embarassada, aquesta treballadora ha d'adreçar-se com més aviat millor a l'empresa a fi de valorar la seva situació immunitària davant la varicel·la, rubèola, hepatitis B i toxoplasma o altres agents biològics, i valorar la possible exposició a agents biològics en el seu lloc de treball.

En el cas que hi hagi risc, s'aplica el punt 1 de l'article 26 de la LPRL: "si els resultats de

l'avaluació revelen un risc per a la seguretat i la salut o una repercussió sobre l'embaràs i la lactància de les treballadores, l'empresari ha d'adoptar les mesures necessàries per a evitar l'exposició a aquest risc, a través d'una adaptació de les condicions o del temps de treball de la treballadora afectada". Per tant, si és possible, cal adaptar el lloc a la treballadora de manera que no existeixi risc. En el cas que això no sigui factible, s'aplica el punt 2 de l'esmentat article: "Si l'adaptació de les condicions o del temps de treball no és possible o, malgrat aquesta adaptació, les condicions d'un lloc de treball puguin influir negativament en la salut de la treballadora embarassada o del fetus, i així ho certifiqui el metge que, en el règim de la Seguretat Social aplicable, assisteixi facultativament la treballadora, aquesta treballadora haurà d'ocupar un lloc de treball diferent i compatible amb el seu estat".

La definició de lloc de treball sense riscos biològics per a les treballadores embarassades ha de realitzar-se segons els resultats de l'avaluació de risc, i prèvia consulta amb els representants dels treballadors, i la treballadora ha de conservar sempre el dret al conjunt de retribucions del seu lloc d'origen. Si aquest canvi no pot ser tècnicament o objectivament possible, o no pot exigir-se raonablement per motius justificats,

s'aplicarà l'article 134 de la Llei de conciliació de la vida familiar i laboral de les persones treballadores, on es defineix el risc durant l'embaràs com una situació protegida a l'efecte de prestació econòmica el període de suspensió del contracte de treball en la situació que acabem de desenvolupar. Per tant, en el cas que no sigui possible adaptar el lloc a la treballadora embarassada o bé canviar-la a un lloc de treball per un altre de compatible amb el seu estat, es procedirà a la suspensió del contracte de treball per risc durant l'embaràs.

Parlem de **prevenció**, segons la Llei 31/1995, de prevenció de riscos laborals, en referir-nos al conjunt d'activitats o mesures adoptades o previstes en totes les fases d'activitat de l'empresa amb la finalitat d'evitar o disminuir els riscos derivats del treball.

Els treballadors som una peça clau en la prevenció a les empreses, és per aquest motiu que us avancem unes recomanacions generals per al personal que treballi amb riscos biològics.

- Adoptar les precaucions estàndard per a qualsevol tasca que impliqui el treball amb agents biològics.

- La zona de treball ha d'estar perfectament delimitada i senyalitzada.

- Abans de treballar hem de comprovar l'estat dels materials i del lloc de treball.

- Hem d'adoptar mesures pràctiques a l'hora de treballar i evitar o minimitzar l'ús d'eines que puguin produir fàcilment talls, punxades o abrasions.

- Tot el personal ha de rentar-se les mans després de la seva activitat, abans de deixar el

laboratori i treure's la bata. Usar roba exclusivament per al lloc de treball.

- Abans de començar el treball diari, han de cobrir-se les lesions cutànies, els talls i les ferides.

-No menjar, beure o fumar en el lloc de treball. No aplicar-se cosmètics.

-La roba de treball ha de ser l'adequada i s'ha de fer servir segons les pautes de treball establertes.

-La manipulació de qualsevol mostra o eina s'ha de realitzar sempre amb guants i altres equips de protecció, mascareta, ulleres de protecció.

- Totes les mostres o materials s'han de transportar en recipients amb tapa segura que impedeixi la sortida de líquids.

- Tots els procediments i manipulacions han de dur-se a terme curosament per a evitar la formació de gotes i aerosols. Per a feines de laboratori han d'utilitzar-se cabines de seguretat biològica (I i II) en procediments d'homogeneïtzació i barreja vigorosa.

- No pipetejar cap mostra amb la boca. Usar sistemes mecànics.

- Restringir al màxim l'ús d'agulles i xeringues. Rebutjar les xeringues i agulles d'un sol ús en contenidors sòlids especials, sense reencapsular.
- Tots els materials i equips científics potencialment contaminats han de descontaminar-se preferiblement per esterilització, abans de ser reutilitzats, reparats o transportats.
- Es recomana la vacunació per a l'hepatitis B de tota la plantilla que treballi en llocs amb risc biològic.
- Assegurar la qualitat de l'aire interior i el bon estat de les conduccions d'aigua, mitjançant la revisió i el manteniment preventiu de les instal·lacions.

ACTUACIÓ DELS DELEGATS DE PREVENCIÓ

L'acció sindical en salut laboral ha d'estar dirigida al control dels riscos en el lloc de treball, a la participació efectiva dels delegats i delegades de prevenció. Això és, en essència, fer prevenció.

La prevenció no és un assumpte purament tècnic, ni exclusiu dels organismes i persones de l'empresa amb competència en matèria de

salut laboral. El control del risc no pot ser efectiu sense comptar amb els treballadors/es, per tant, un objectiu permanent de l'acció sindical és la posada en pràctica de fórmules de participació en tots els moments de l'actuació preventiva: des del reconeixement del risc o la situació de risc, a la proposta d'alternatives de prevenció i l'avaluació del seu resultat.

La prevenció, moltes vegades, depèn menys de les possibilitats tècniques que de la capacitat sindical per a exigir-les i fer-les complir. En aquest sentit, l'activitat quotidiana, el nostre dia a dia, la investigació dels problemes i de sensibilització dels treballadors/es i la culminació d'aquest treball en la negociació col·lectiva, són els eixos en què s'ha de basar l'acció sindical en matèria de salut laboral.

Els **delegats de prevenció**, segons la Llei 31/1995, de prevenció de riscos laborals, són els representants dels treballadors amb funcions específiques en matèria de prevenció de riscos en el treball.

Si ets delegat de prevenció tens el deure de realitzar certes funcions i el dret de conèixer determinades informacions:

-Has de col·laborar amb la direcció de l'empresa en la millora de l'acció preventiva.

- Has de promoure i fomentar la cooperació entre els teus companys per a la millora de la seguretat en l'empresa.
- Has d'exercir una tasca de vigilància i control sobre el compliment de la normativa de prevenció de riscos laborals en la teva empresa.
- Tens el dret i el deure d'acompanyar els tècnics en les avaluacions de caràcter preventiu del medi ambient de treball, i també els inspectors de Treball i Seguretat Social en les visites i verificacions que facin en els centres de treball per a comprovar que es compleix la Llei de prevenció de riscos laborals. I has d'informar-los de les observacions que creguis oportunes.
- Pots recórrer a la Inspecció de Treball i Seguretat Social si consideres que les mesures adoptades i els mitjans utilitzats per l'empresari no són suficients per a garantir la seguretat i la salut en el treball.
- Tens dret que la Inspecció de Treball i Seguretat t'informi dels resultats de les visites i de les mesures adoptades en conseqüència.
- Pots accedir a la informació i documentació relativa a les condicions de treball que siguin necessàries per a l'exercici de les teves funcions, exceptuant les dades relatives a la vigilància de la salut. Quan la informació estigui subjecta a limitacions, només podràs accedir-hi si garanteixes el respecte de la confidencialitat.

- Has de guardar sigil professional respecte de les informacions conegudes.
- Tens dret a ser informat per l'empresari dels danys produïts en la salut dels treballadors que conegui, i pots presentar-te, encara que sigui fora de la teva jornada laboral, en el lloc dels fets per a conèixer-ne les circumstàncies.
- Tens dret a rebre de l'empresari les informacions que obtingui procedents del servei de prevenció de l'empresa (qualsevol que sigui la seva modalitat), i també dels organismes competents per a la seguretat i la salut dels treballadors.
- Tens dret a fer visites als llocs de treball per a exercir una tasca de vigilància i control de l'estat de les condicions de treball, i pots, a aquest efecte, accedir a qualsevol zona i comunicar-te durant la jornada amb els teus companys de manera que no s'alteri el desenvolupament normal del procés productiu.
- Pots recaptar de l'empresari l'adopció de mesures de caràcter preventiu i per a la millora dels nivells de protecció de la seguretat i la salut dels treballadors, pots i has d'efectuar propostes de millora a l'empresari, i al comitè de seguretat i salut perquè les discuteixin.
- Si s'escau, pots proposar a l'òrgan de representació dels treballadors l'adopció de l'acord de paralització d'activitats.
- Les hores de les reunions que tinguis del comitè de seguretat, les convocades per l'empresari, les destinades a acompanyar

tècnics de prevenció o inspectors, es comptabilitzaran en el teu horari de treball.

A l'hora d'elaborar informes has de tenir en compte:

-Has d'elaborar-los en un termini de quinze dies, o en el temps imprescindible quan es tracti d'adoptar mesures adreçades a prevenir riscos imminents. Sempre per escrit i amb còpia que has de guardar un cop signats per l'empresa.

-Transcorregut el termini sense haver-se emès l'informe, l'empresari podrà posar en pràctica la seva decisió unilateral.

Si emets l'informe dintre del termini, però la decisió de l'empresari a l'adopció de les mesures proposades és negativa, aquesta negació haurà de ser acompanyada de l'explicació dels motius que l'han portat a no acceptar-les.

Recorda que tu ets una part important en la prevenció:

Exigeix els teus drets!

· Hi ha consulta i participació dels treballadors en la teva empresa?

Reivindica-la. És un dret.

Participa, la teva opinió és bàsica.

· Recorda que ha d'existir una avaluació de

riscos del teu lloc de treball i del dels teus companys.

. L'avaluació de riscos ha d'anar acompanyada d'una planificació de mesures preventives de tots els riscos oposats.

· Coneixes les mesures preventives existents quant a emergències (incendis, accidents..). És important conèixer-les i saber com actuar.

· Si no hi ha un pla de formació anual per als treballadors, has d'exigir-lo, has d'estar informat i format dels riscos del teu lloc de treball.

. Remarcar la importància que existeixin normes i procediment de treball.

. Establir procediments per a mantenir l'ordre i neteja en els diferents llocs de treball és important per a evitar els riscos.

. Implantar un sistema de gestió dels residus generats en els diferents llocs de treball és donar cabuda a una política activa de gestió integrada, incloent temes mediambientals.

· Recorda que és important utilitzar de forma correcta els equips de protecció individual.

. No cal dir que, prèviament a usar-los, has de ser informat dels riscos que protegeixen, així com de les activitats o ocasions en les quals han d'utilitzar-se. També han de proporcionar-te instruccions preferentment per escrit sobre la forma correcta d'utilitzar-los i mantenir-los.

. És important disposar d'un protocol de manteniment de documentació referent a temes de seguretat i salut a l'empresa (fitxes dels productes químics, manuals de les màquines, fulls amb dades de seguretat...). Aquesta informació ha de ser de fàcil accés per a poder-la consultar quan sigui necessari, i l'ha de conèixer tot el personal de l'empresa.

. Per una millor gestió dels accidents i incidents és primordial disposar d'una anàlisi anual de les seves causes bàsiques, per tal d'evitar que es repeteixin.

. Comprovar que la teva empresa té un programa de vigilància de la salut. Has de saber que és obligatori establir protocols de vigilància de la salut periòdics i anuals, per al seguiment de la salut dels treballadors, tenint en compte els riscos específics del seu lloc de treball.

. Realitzar un seguiment específic amb paràmetres d'afectació especials adreçat a personal especialment sensible i establir un

l·listat de llocs de treball on no poden treballar les persones considerades d'especial sensibilitat.

Recordem que a través del Comitè de Seguretat i dels delegats de prevenció es poden arribar a acords amb l'empresa per a millorar les condicions de treball, que vagin més enllà del que marca la llei i el desenvolupament normatiu. Aquestes comunicacions han de ser per escrit (actes de reunions, normes internes...).

Recordem la importància de la negociació col·lectiva com a eina per a la millora de les condicions de treball, on és necessari incloure les clàusules o referències relacionades amb la seguretat i la salut en el treball que vagin més enllà del que regula la Llei de prevenció de riscos laborals. Aquestes clàusules poden matisar, ampliar o variar, l'especificat en la LPRL, segons les necessitats del sector o de l'empresa en qüestió.

Des de la Secretaria de Medi Ambient i Salut Laboral comptem amb un equip tècnic a la teva disposició per a resoldre qualsevol problema en aquesta matèria. No dubtis a posar-te en contacte amb nosaltres.

Paralització de l'activitat en cas de risc greu i imminent

La Llei de prevenció de riscos laborals defineix a l'article 4, apartat 4t, el risc greu i imminent com "aquell que sigui probable racionalment que es materialitzi en un futur immediat i pugui suposar un dany greu per a la salut dels treballadors/es".

Segons el que estableix l'article 4, podem dir que, perquè un risc sigui considerat greu i imminent, és necessari que es compleixin dos requisits, d'una banda que existeixin indicis que indiquin que aquesta situació de risc es pot donar de forma immediata, i d'altra banda, que si es produeix una exposició del treballador/a a aquest risc, hi hagi danys greus per a la seva salut, encara que aquests danys no es vegin de forma immediata, i es facin latents en la salut del treballador/a a llarg termini.

Si en una empresa o centre de treball hi ha una situació de risc greu i imminent, l'empresari/ària està obligat a:

Informar a tots els treballadors/es afectats de l'existència del risc i de les mesures preventives adoptades o que s'adoptaran.

Prendre mesures i donar instruccions perquè els treballadors/es puguin interrompre

la seva activitat, i en cas necessari, abandonar immediatament el lloc de treball. No es pot exigir als treballadors/es que reprenguin el seu treball mentre no s'hagi eliminat el risc greu i imminent.

 Disposar tot el que calgui perquè un treballador que, sense la possibilitat de posar-se en contacte amb el seu superior jeràrquic, conegui una situació de risc greu i imminent per a ell o altres, estigui en condicions de prendre les mesures necessàries per a evitar les conseqüències d'aquest perill.

En el cas de risc greu i imminent, la LPRL reconeix també, en l'article 14.1, el dret dels treballadors/es a interrompre la seva activitat quan considerin que comporta un risc greu i imminent per a la seva salut.

Aquest dret pot exercir-se de tres formes:

 El mateix treballador/a interromp la seva activitat i abandona el lloc de treball, perquè considera, com hem comentat, que aquesta activitat comporta un risc greu i imminent.

 Els representants dels treballadors/es, per majoria dels membres del Comitè d'Empresa, decideixen paralitzar l'activitat perquè consideren que l'empresari/ària no compleix

amb les seves obligacions d'informar com més aviat millor i d'adoptar totes les mesures per a evitar l'exposició al risc.

 Els delegats/des de prevenció acorden la paralització per majoria quan, en el cas anterior, no hi hagi temps de reunir-se el comitè d'empresa o els delegats/des de personal.

En aquests dos últims casos, l'acord de paralització ha de ser comunicat immediatament a l'empresa (per escrit i amb justificant de recepció) i a l'autoritat laboral, que el ratificarà o anul·larà en 24 hores.

Els treballadors/es o els seus representants no poden patir cap tipus de perjudici derivat de l'adopció de les mesures esmentades, tret que es demostrï que han obrat de mala fe o que han comès una negligència greu.

La Inspecció de Treball pot considerar també, en el curs de les seves visites a una empresa o centre de treball, que la no-observació de la normativa sobre prevenció de riscos laborals, per part d'una empresa determinada, implica una situació de risc greu i imminent. Pot, en aquest cas, decretar la paralització immediata de les tasques afectades, fins que la situació sigui resolta. Durant la paralització, els treballadors/as tenen dret a seguir

percebut el seu salari. Per a poder prevenir l'aparició i les conseqüències en els treballadors/as d'una situació de risc greu i imminent, és necessari que l'empresa faci: l'anàlisi dels danys a la salut dels treballadors/es.

COMUNICACIÓ D'ANOMALIES A L'EMPRESA

Localitat i data:.....

(nom i adreça de l'empresa).....

Les persones que signem aquest document, com a delegats de prevenció d'aquesta empresa o centre de treball, membres del Comitè de Seguretat i Salut,

COMUNIQUEM:

Que hem detectat aquests riscos per a la salut:

1) ____ (risc) _____

(Localització: secció; lloc de treball; nombre de treballadors que hi estan exposats; descripció dels problemes que genera)

2) ____ (risc) _____

(Localització: secció, lloc de treball; nombre de treballadors que hi estan exposats; descripció dels problemes que genera)

I SOL·LICITEM:

Que s'estableixin els mecanismes necessaris per a resoldre els problemes exposats abans en el termini més breu possible.

(signatures) _____

(nom i cognoms)

Rebut per l'empresa:

(signatura i segell)

SOL·LICITUD DE MESURES DAVANT AGENTS BIOLÒGICS

Localitat i data:.....

(nom i adreça de l'empresa).....

Els sotasignats, en la seva qualitat de delegats de prevenció, i d'acord amb els drets que ens són reconeguts en els art. 36.2 i 18.1 de la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals, sol·licitem ser informats per escrit dels resultats de les avaluacions d'exposició als contaminants biològics -mesures que l'empresari està obligat a realitzar, segons el que s'estableix al RD 664/1997, sobre la protecció dels treballadors davant els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball.

De la mateixa manera, i d'acord amb els art. 36.2 i 18.1.b de la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals, se sol·licita informació de les mesures preventives i el calendari per a executar-les, que l'empresa tingui previst adoptar a la vista dels resultats de l'avaluació.

Atentament.

Delegats de prevenció

Rebut

Data

SOL·LICITUD DE VIGILÀNCIA DE LA SALUT

Localitat i data:.....

(nom i adreça de l'empresa).....

Les persones que signem aquest document, com a delegats/des de prevenció d'aquesta empresa, segons s'estableix a l'article 22 de la Llei de prevenció de riscos laborals, on s'obliga l'empresa a garantir al seu personal la vigilància de la salut, en compliment del deure de protecció dels treballadors.

SOL·LICITEM:

Que es realitzi **la vigilància de la salut específica** als llocs de treball a tots els treballadors de l'empresa. Perquè és imprescindible per a avaluar els efectes de les condicions de treball de la salut dels treballadors d'aquesta empresa.

Per a això és convenient que prèviament ens lliurin els protocols de vigilància que s'aplicaran. Creiem que és necessari convocar una reunió amb el metge del servei de prevenció per a informar d'aquest tema.

Atentament.

Delegats de prevenció

Rebut

Data

SOL·LICITUD DE CANVI DE LLOC DE TREBALL

Localitat i data:.....

(nom i adreça de l'empresa).....

La persona que signa aquest document com a delegat de prevenció d'aquesta empresa, i en virtut de les competències que m'atorguen els art. 35.1 i 36.1.d) de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals (des d'ara Llei 31/95 de LPRL)

SOL·LICITO:

Que en virtut de l'art. 25.1 de la Llei 31/95 de LPRL, i de les valoracions mèdiques derivades dels reconeixements facultatius realitzats al treballador/a d'aquesta empresa, es procedeixi a una nova ubicació de lloc de treball del treballador/a que s'adeqüi al seu estat de salut actual perquè no continuï estant exposat/da als riscos que van provocar una situació d'incapacitat temporal per.....

Els pregaria que tinguin en compte l'informe adjunt que confirma la malaltia o patologia.

Amb això pretenc col·laborar amb l'empresa en l'aplicació del desenvolupament de les obligacions que la Llei 31/95 de prevenció de riscos laborals.

Atentament.

Delegat de prevenció

Rebut

Data

SOL·LICITUD D'EQUIPS DE PROTECCIÓ INDIVIDUAL

Localitat i data:.....

(nom i adreça de l'empresa).....

Les persones que signen aquest document com a delegats/des de prevenció de l'empresa, segons s'estableix en l'article 3 del Reial decret de 773/1997, sobre disposicions mínimes de Seguretat i Salut relatives a la utilització pels treballadors d'equips de protecció individual (protecció ocular), on obliga les empreses a proporcionar als treballadors els equips de protecció individual que hagin d'utilitzar, en compliment del deure de protecció dels treballadors.

SOL·LICITEM:

Que ens siguin proporcionats els equips de protecció individual necessaris a cada lloc (establert en l'avaluació inicial de riscos i/o avaluacions específiques) per a la protecció de la salut dels treballadors.

Atentament.

Delegats de prevenció

Rebut

Data

SOL·LICITUD DE PLA D'EMERGÈNCIES

Localitat i data:.....

(nom i adreça de l'empresa).....

Els representants dels treballadors sol·liciten a l'empresa, en compliment del que disposa l'art. 20 de la Llei 31/1.995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals, referent a les mesures d'emergències, el Pla d'emergències. Recordem el que estableix l'Ordre de 29 de novembre de 1984 sobre manual d'autoprotecció, protecció per al desenvolupament del Pla d'emergència contra incendis i d'evacuació en locals i edificis.

Atentament.

Delegats de prevenció

Rebut

Adreça, data i signatura de l'empresa

MODEL DE PETICIÓ DE L'AVALUACIÓ DE RISCOS DEL LLOC DE TREBALL D'UNA TREBALLADORA EMBARASSADA

Localitat i data:.....

(nom i adreça de l'empresa).....

(nom i cognoms de la treballadora afectada)..... ,
acollint-me a l'art. 26 de la Llei de prevenció de riscos laborals, que determina
la protecció de la maternitat, a través de **l'avaluació de riscos del meu lloc
de treball**, la naturalesa, el grau i la durada de la meva exposició a causa de
la meva situació d'embaràs i dels riscos que puguin influir negativament en la
meva salut

SOL·LICITO:

- Que s'avaluï el meu lloc de treball, en funció del meu estat de gestació.
- Que es detectin els riscos i la possible repercussió sobre la meva salut i la del meu fill.
- Que s'adoptin, a partir dels resultats obtinguts amb aquesta avaluació, les mesures necessàries per adaptar les condicions de treball al meu estat, incloent els aspectes organitzatius relatius a torns i treball nocturn.

Resto a l'espera de rebre la informació sol·licitada.

Atentament.

Signatura de la treballadora

Rebut l'original:

Adreça, data i signatura de l'empresa

SOL·LICITUD DE FORMACIÓ

Localitat i data:.....

(nom i adreça de l'empresa).....

La persona que signa aquest document com a delegat de prevenció d'aquesta empresa, i en virtut de les competències que m'atorguen els art. 35.1 i 36.1.d) de la Llei 31/1995, de 8 de novembre, de prevenció de riscos laborals (des d'ara Llei 31/95 de PRL).

SOL·LICITO:

Que atenent al que disposen els art. 19 i 37.2 de la Llei 31/1995 es proporcioni al delegat de prevenció "una formació teòrica i pràctica, suficient i adequada, en matèria preventiva..." i que per a això es doni compliment a l'art. 35 del RD 39/97. I que aquesta formació sigui "específica en matèria de prevenció de riscos laborals, emesa per un servei de prevenció o per una entitat pública o privada amb capacitat per a desenvolupar activitats formatives específiques en aquesta matèria" i que s'imparteixi en la modalitat presencial.

Amb això pretenc col·laborar amb l'empresa en l'aplicació del desenvolupament de les obligacions que la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals exigeix a les empreses.

Atentament.

Delegat de prevenció

Rebut:

Data:

PARALITZACIÓ D'ACTIVITAT (COMUNICACIÓ A L'EMPRESA)

Localitat i data:.....

(nom i adreça de l'empresa).....

El ple del Comitè d'empresa, reunit en data _____, per unanimitat, tal com s'estableix a l'art. 21 de la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals, ha pres l'acord de paraitzar les activitats que es realitzen en _____, a causa de l'existència d'un risc greu i imminent ja que el treball s'efectua _____ (condicions) _____, amb evident probabilitat que es produeixi _____ (accident/ conseqüència derivada d'aquest risc).

Atentament.

Delegats de prevenció

Rebut:

Data:

MODEL DE PETICIÓ DE CANVI DE LLOC DE TREBALL PER RISC PER A LA TREBALLADORA EMBARASSADA

Localitat i data:.....

(nom i adreça de l'empresa).....

(nom i cognoms de la treballadora afectada)....., tal com estableix l'art.26 de la Llei de prevenció de riscos laborals i segons el que disposa l'art. 134 del RD legislatiu 1/1994, de 20 de juny, pel qual s'aprova el text refós de la Llei general de la Seguretat Social, en persistir la situació de risc malgrat l'adopció de les mesures preventives i protectores, sol·licito un canvi de lloc de treball de manera transitòria mentre persisteixi aquesta situació, i conservar en tot moment el conjunt de retribucions a què el meu lloc original donava dret.

En el cas que no existeixi possibilitat de canvi de lloc de treball sol·licito passar a situació de baixa per risc en el lloc de treball.

Atentament.

Signatura de la treballadora

Rebut l'original:

Adreça, data i signatura de l'empresa

SOL·LICITUD DE 10 MINUTS PER A RENTAR-SE

Localitat i data:.....

(nom i adreça de l'empresa).....

Les persones que signem aquest document com a delegats de prevenció i en virtut de les funcions que ens són atribuïdes en la Llei 31/1995 de prevenció de riscos laborals

SOL·LICITEM:

Que com estableix l'article 7.2 del RD 664/1997 de protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball, els treballadors disposin, dintre de la jornada laboral, de 10 minuts per a la seva higiene personal abans de menjar i uns altres 10 minuts abans d'abandonar el treball.

Atentament.

Delegats de prevenció

Rebut

Data

Aquesta carta és aplicable en el cas que es treballi amb agents cancerígens (Reial decret 665/1997) que existeix l'obligació dels 10 minuts.

MODEL DE DENÚNCIA AL MINISTERI DE TREBALL I ASSUMPTES SOCIALS

INSPECCIÓ DE TREBALL I SEGURETAT SOCIAL Travessera de Gràcia,
303-311 08025 Barcelonaamb DNI....., treballador de
l'empresasituada a,

Compareix davant la Inspecció de Treball i Seguretat Social de Barcelona i,
en funció de les atribucions conferides per l'art. 40.1 de la Llei 31/95, de 8 de
novembre, de prevenció de riscos laborals, de la forma que millor procedeixi
en dret, mitjançant el present escrit formula contra l'empresa DENÚNCIA per
possible infracció de la Normativa de riscos laborals.

La present denúncia es basa en els següents MOTIUS

-
-
-
-
-

Per tot el que s'exposa:

SOL·LICITO A LA INSPECCIÓ DE TREBALL que tenint per presentada
aquesta denúncia contra l'empresa....., l'admeti a tràmit, i a la vista dels
fets i les raons exposades, practiqui les oportunes diligències, i actuant com
en justícia correspongui, aixequi les corresponents actes d'infracció, si
s'escau, tenint-me per part amb caràcter general en condició d'interessat i
notificant el resultat de les gestions a l'adreça següent:

Signatura

Data

Un professional sanitari, o que treballa en un hospital, es punxa amb una agulla que hi ha en el llit del pacient, que no havia estat retirada en un contenidor especial. S'ha d'analitzar el treballador i la font? En quins terminis es recomana tenir l'anàlisi d'ambdós per a actuar des de medicina laboral?

Des del punt de vista tècnic, s'hauria de tenir un protocol d'actuació, prèviament confeccionat, al mateix nivell que la resta de **mesures d'emergència**. Manera d'actuar en cas d'accident, incendi, evacuació... i també l'accident biològic hauria d'estar prèviament protocolitzat al mateix nivell dels anteriors. És cert que les notes tècniques no fan referència a temps concrets, però s'haurien de tenir les anàlisis com més aviat millor, perquè si cal actuar poder-ho fer de seguida.

En algunes empreses, el protocol d'actuació en cas que es produeixi aquest accident de treball a un empleat és: 1r- Notificar el que ha passat consignant: nom del treballador, lloc, hora i data en què s'ha produït.

Lloc de treball de l'empleat, horari de la jornada laboral.

2n- Denúncia o comunicat a l'asseguradora de riscos del treball o mútua d'accidents de treball.

3r- Destí final de l'agulla (si va ser enviada a anàlisi o va ser rebutjada).

4t- Seguiment de l'accidentat en el cas que comenci tractament profilàctic.

5è- Controls posteriors als 3 i 6 mesos, si s'escau.

Quins guants necessito per a protegir-me del risc biològic? L'única manera d'assegurar que et protegeixen és que estiguin certificats segons la norma CE EN 374, categoria III. Però, és el servei de prevenció de l'empresa el que ha de determinar, segons l'avaluació de riscos del lloc de treball, el tipus

de guant, segons els agents biològics amb què es treballi.

Cal que em col·loqui la mascareta quan treballi amb agents biològics? Quin tipus de mascareta he de fer servir per a protegir-me del risc biològic en manipular un agent biològic amb capacitat de difusió a l'atmosfera? Hauríem de diferenciar en aquest cas si volem que la mostra amb la qual estem treballant no es contamine per agents externs (gotetes de saliva en parlar o respirar) o protegir-nos nosaltres davant d'un risc extern, en aquest cas biològic, a causa de la manipulació d'una mostra biològica. Aquest darrer cas és el que ens interessa. L'ús de la mascareta és necessari sempre que no es treballi en la vitrina. La mascareta ha de ser certificada segons la norma CE EN 149 FFP3S.

Qualsevol mascareta serveix per a tots els contaminants? No. Cada equip de protecció individual (EPI) ens protegeix d'un determinat risc. Hi ha mascaretes amb filtres adequats per a àcids, altres per a vapors orgànics, per a formaldehid... de manera que depenent del contaminant ambiental hauríem d'usar un tipus o altre de filtre.

Quan he de canviar la mascareta o els filtres? La durada de la utilització dels filtres antipartícules depèn de la resistència inspiratòria que el filtre pugui suportar, que és influenciada per nombrosos factors com el tipus de substància perillosa i la seva concentració, la temperatura, la humitat de l'aire, la capacitat pulmonar de l'individu, etc.

En qualsevol cas, determinats filtres tenen temps de caducitat, i sempre és recomanable canviar-los seguint una periodicitat, depenent de l'ús –tant diàriament com anualment. Si es nota que a l'hora d'inspirar, ens costa, és que és hora de canviar-lo. Un altre senyal pot ser

notar la presència del contaminant amb la mascareta posada.

Els treballadors de quins sectors han de passar els reconeixements mèdics obligatòriament?

Els reconeixements mèdics tenen caràcter obligatori de compliment per a l'empresari i només excepcionalment per al treballador. L'empresari té l'obligació de la vigilància de la salut del treballador com un deure instrumental del general de protecció del treballador enfront dels riscos (art. 14 LPRL). Aquesta obligació comporta la necessitat de disposar dels mitjans i personal necessari per a realitzar els exàmens periòdics de salut en funció dels riscos inherents al treball. Però, a aquesta obligació de l'empresari no correspon un deure del treballador, perquè el reconeixement mèdic té caràcter voluntari per al treballador i només quan intervé el seu consentiment es pot realitzar. És el treballador, una vegada informat dels riscos que pot patir al lloc de treball, el que ha de decidir si se sotmet o no a la vigilància de la salut, i assumir la pròpia responsabilitat sobre la seva salut.

ACCIDENT DE TREBALL

Lesió corporal que pateix el treballador com a conseqüència del treball que efectua per compte d'altri.

- Sense baixa: lesió corporal soferta pel treballador que no suposa impediment per al desenvolupament de la seva activitat laboral, produïda durant la seva jornada de treball.
- Lleu: lesió corporal de poca gravetat per a la integritat física del treballador soferta com a conseqüència del treball que realitza per compte d'altri.
- Greu: lesió corporal que compromet seriosament la integritat física del treballador, soferta com a conseqüència del treball que efectua per compte d'altri.
- Molt greu: lesió corporal de conseqüències especialment greus per a la salut del treballador.
- Mortal: incidència que pateix el treballador, amb resultat de mort, soferta en el desenvolupament de les tasques que desenvolupa per compte d'altri.

ACTIVITAT ESPECIALMENT PERILLOSA

Treball de gran exposició al risc per a les persones. El Reglament dels Serveis de Prevenció estableix, en el seu Annex I, una llista d'activitats especialment perilloses.

AGENT BIOLÒGIC

Microorganisme -inclosos els modificats genèticament-, cultius cel·lulars i endoparàsits humans que puguin originar infecció, al·lèrgia o toxicitat.

AGENT INFECCIÓS

Agent biològic amb la capacitat d'implantar i desenvolupar éssers vius patògens en l'organisme, i produir una acció i una reacció orgànica consecutiva.

ANTISÈPTIC

Substància química que inhibeix la proliferació de microorganismes i n'impedeix l'acció patògena, sense perjudicar sensiblement els organismes superiors.

AL·LÈRGIA

Estat d'hipersensibilitat provocat per la sensibilització de l'organisme contra un antigen concret.

ANAEROBI

Microorganisme que pot viure en absència d'oxigen. Es denomina *anaerobi facultatiu* si pot desenvolupar-se indistintament en un medi amb oxigen lliure o sense, i *anaerobi estricte* o *obligat* si necessita viure en un medi on no hi hagi oxigen lliure.

AVALUACIÓ DE RISCOS LABORALS

Procés d'estimació i valoració dels riscos laborals propis d'una activitat, amb l'objectiu que l'empresari compleixi amb la seva obligació de protecció de la seguretat i salut dels treballadors, aplicant les mesures preventives que es derivin d'aquest procés.

BACTERI

Microorganisme unicel·lular procariota, generalment heterotròfic, que es reproduïx per escissiparitat transversa.

BIOCIDA

Substància química tòxica emprada per a l'eliminació d'éssers vius.

CÈL·LULA

Element fonamental dels teixits organitzats o element més simple de vida lliure, que té vida pròpia, que està format per una massa protoplasmàtica circumscrita que conté un nucli.

COMITÈ DE SEGURETAT I SALUT

Òrgan paritari i col·legiat de participació i representació dels treballadors en les polítiques i accions de l'empresa en matèria de prevenció de riscos laborals. Com en el cas del comitè d'empresa es constituirà en empreses de 50 o més treballadors.

COMUNICACIÓ DE RISCOS

Document que reflecteix els punts, àrees, o condicions de treball, susceptibles de constituir una situació de risc d'accident. Aquest document s'ha de traslladar al servei de prevenció, a la persona responsable o al comitè de seguretat i salut, perquè es promoguin i adoptin les mesures necessàries per a eliminar-lo o corregir-lo.

CULTIU

Reproducció artificial en un medi adequat de microorganismes, cèl·lules o teixits vius. Creixement d'una població de microorganismes en un medi artificial que n'afavoreix el desenvolupament.

DELEGAT DE PREVENCIÓ

Representant dels treballadors en matèria de seguretat i salut en el treball. Entre les seves funcions hi ha les de col·laborar amb l'empresa, promoure la participació dels treballadors en l'activitat preventiva, ser consultat per l'empresa en tots aquells temes relatius a la prevenció de riscos en el centre de treball i exercir tasques de vigilància i control efectiu del compliment de la normativa en prevenció de riscos laborals.

DESINFECCIÓ

Eliminació dels agents biològics amb l'ús d'un desinfectant.

ENDÈMIA

Presència habitual d'una malaltia en una àrea geogràfica determinada. Malaltia, en general, de tipus infecció, que incideix de manera permanent i elevada en una determinada zona geogràfica.

EPIDÈMIA

Malaltia infecciosa que, de manera transitòria, afecta un gran nombre de persones. Aparició, en una comunitat o una àrea geogràfica determinades i durant un període de temps concret, de casos d'una malaltia, d'una conducta específica o d'altres fets relacionats amb la salut que excedeixen clarament els valors que s'esperen en condicions normals.

ESTERILITZACIÓ

Procés que destrueix els agents biològics presents en un material, eina o aliment.

FONG

Organisme unicel·lular o pluricel·lular eucariòtic i heteròtrof, que es nodreix per absorció i es reproduïx sexualment i/o asexualment.

Els fongs tradicionalment s'han classificat en el regne vegetal, però en les classificacions modernes se situen dins el regne *Fungi*. Algunes espècies de fongs poden contaminar els aliments, produir bolets verinosos o causar

reaccions de tipus al·lèrgic en l'home. Aproximadament hi ha 100 espècies de fongs que són capaces d'establir-se en l'organisme dels animals o de l'ésser humà tot provocant diversos tipus de micosi o malalties infeccioses ocasionades per fongs.

HIGIENE INDUSTRIAL

Especialitat de la prevenció de riscos laborals que s'encarrega d'actuar sobre els diferents contaminants (químics, físics o biològics) presents en el medi laboral i que siguin susceptibles d'afectar la salut dels treballadors.

INFECCIÓ

Penetració en un organisme d'agents patògens responsables de malalties infeccioses. És el conjunt de manifestacions d'aquestes malalties.

INHALACIÓ

Acció d'absorció per vies respiratòries.

INTOXICACIÓ

Introducció o acumulació d'una substància tòxica en un organisme en dosis suficients per a provocar trastorns.

LLEI DE PREVENCIÓ DE RISCOS LABORALS (LPRL)

Norma legal que constitueix el marc general de les accions preventives en matèria de seguretat i salut dels treballadors, i de la qual existeixen diferents reglaments que la complementen i desenvolupen.

LLOC DE TREBALL

Lloc físic on el treballador desenvolupa les seves funcions.

MANUAL D'AUTOPROTECCIÓ

Ordre de 29 de novembre de 1984 sobre manual d'autoprotecció per al desenvolupament del Pla d'emergència contra incendis i d'evacuació en locals i edificis. En aquest document s'estableixen les bases tècniques per a l'elaboració i posterior posada en marxa de les mesures d'emergència a l'empresa. Comprèn l'avaluació del risc, l'inventari de mitjans humans i materials, el pla d'emergència i el programa d'implantació i revisió del pla.

METABOLISME

Conjunt de reaccions bioquímiques dels éssers vius que permeten l'intercanvi de matèria i energia amb l'exterior.

MICROBIOLOGIA

Branca de la biologia que estudia els microorganismes.

NORMA DE SEGURETAT

Instrucció interna de l'empresa adreçada als seus treballadors que informa dels riscos inherents a les diferents tasques i que estableix les mesures de prevenció de compliment obligat per al seu desenvolupament.

COMUNICAT D'ACCIDENT DE TREBALL

Document oficial de comunicació d'accident laboral de l'empresa a l'entitat o mútua amb la qual tingui concertades les contingències d'accidents de treball i malalties professionals. Hi ha de constar el lloc on es va produir l'accident, la forma i les conseqüències.

PATOGEN

Que produeix una malaltia. Dit del microorganisme susceptible de causar una malaltia o alteracions més o menys greus a un organisme. Dit dels organismes, principalment microorganismes, paràsits i protozous, que poden produir una infecció o malaltia en un hoste humà o animal. Microorganisme susceptible de causar una malaltia o alteracions més o menys greus a un organisme.

PLA D'EMERGÈNCIA

Document que recull l'organització de mitjans humans i materials disponibles per a la prevenció d'emergències. També estableix les normes d'actuació en cas d'emergència, relació dels diferents equips d'evacuació i lluita contra incendis, programació de simulacres, programa de formació dels diferents equips...

PROTECCIÓ COL·LECTIVA

Sèrie de mesures implantades amb la finalitat de protegir la seguretat i la salut de tots els treballadors de l'empresa. Ha de donar-se prioritat a aquest tipus de mesures davant de la tendència d'utilitzar majoritàriament la protecció individual.

PROTECCIÓ INDIVIDUAL

Sistema de protecció que s'utilitza per a aquells riscos que no s'han pogut eliminar amb les proteccions col·lectives (guants, ulleres de protecció, casc, botes de seguretat...).

PROTOZOU

Microorganisme unicel·lular eucariota que actua com a predador de les poblacions d'algues i bacteris.

SENYAL DE SEGURETAT

Sistema de protecció col·lectiva que permet identificar i localitzar situacions de risc i

mecanismes i instal·lacions de protecció, auxili i vies d'evacuació en cas d'emergència.

SERVEI DE PREVENCIÓ

Mitjans humans i materials necessaris per a realitzar les activitats preventives en l'empresa. Ha d'assessorar l'empresari i els treballadors, els representants dels treballadors i els òrgans de representació especialitzats. En funció de la grandària de l'empresa i del model de prevenció triat, pot ser propi, extern o mancomunat.

TOXICITAT

Capacitat de produir dany o a un organisme viu, amb relació a la quantitat o dosi de substància administrada o absorbida, la via d'administració i la seva distribució en el temps, tipus de severitat del dany, temps necessari per produir aquest dany, la natura de l'organisme afectat i altres condicions...

Que per inhalació, ingestió o penetració cutània, en quantitats petites, pot provocar efectes aguts o crònics, i fins i tot la mort.

TÒXIC

Qualsevol agent químic o físic capaç de produir un efecte advers per a la salut. Substància capaç de produir alteracions orgàniques o funcionals greus.

TOXINA

Substància d'origen biològic que actua nocivament sobre els organismes vius.

VACUNA

Preparat terapèutic que pot contenir microorganismes morts o vius atenuats, antigens derivats d'agents patògens o productes antigènics de tumors propis, i que s'administra a un ésser humà o a un animal a fi de potenciar una resposta immunitària específica concreta.

VECTOR

Portador. S'anomena així l'animal hoste que transporta un agent biològic infecciós.

Molècula de DNA, de replicació autònoma, que integra un fragment de DNA que es vol clonar per aconseguir un DNA recombinant. Els principals tipus de vectors són plasmidis, bacteriòfags, cosmidis i virus d'animals.

VIRULÈNCIA

Condició que presenta un microorganisme quan té un gran poder patògen, ja sigui per una gran capacitat invasiva o per produir toxines.

VIRUS

Agent infecciós submicroscòpic, paràsit intracel·lular obligat de plantes, animals i bacteris, format per un sol tipus d'àcid nucleic,

DNA o RNA, envoltat d'una càpsida proteica i, en alguns casos, d'un embolcall, que utilitza la maquinària biosintètica de la cèl·lula hoste per a multiplicar-se.

ZOONOSI

Malaltia que es transmet dels animals a l'home i viceversa.

LLEIS

Reial decret 1995/1978, quadre de malalties professionals.

Llei 31/1995, de prevenció de riscos laborals, de 8 de novembre de 1995 (LPRL).

Reial decret 664/1997, de 12 de maig, de protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics durant el treball. BOE núm. 124 de 24 de maig. Protecció dels treballadors contra els riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics al lloc de treball.

“Guía técnica: Agentes biológicos”. 2001. Guia tècnica que proporciona criteris i recomanacions que poden facilitar als empresaris i als responsables de prevenció la interpretació i aplicació del Reial decret 664/1997, de 14 d'abril, per a l'avaluació i prevenció dels riscos relacionats amb l'exposició a agents biològics.

Llei 54/2003, de 12 de desembre, de reforma del marc normatiu de la prevenció de riscos laborals (BOE 15/12/2003).

NOTES TÈCNIQUES DE PREVENCIÓ DE L'INSTITUT NACIONAL DE SEURETAT I HIGIENE EN EL TREBALL. NTP.

**NTP N° 203 Contaminantes biológicos:
evaluación en medios laborales**

**NTP N° 233 Cabinas de seguridad
biológica.**

**NTP N° 447 Actuación frente a un accidente
con riesgo biológico.**

**NTP N° 473 Estaciones depuradoras de
aguas residuales: riesgo biológico.**

**NTP N° 480 La gestión de residuos
peligrosos en los laboratorios
universitarios y de investigación.**

**NTP N° 488 Calidad de aire interior:
identificación de hongos.**

**NTP N° 520 Prevención del riesgo biológico
en el laboratorio: trabajo con virus.**

**NTP N° 538 Legionelosis: medidas de
prevención y control en instalaciones de
suministro de agua.**

**NTP N° 539 Prevención del riesgo biológico
en el laboratorio: trabajo con hongos.**

NTP N° 545 Prevención del riesgo biológico en el laboratorio: trabajo con parásitos.

NTP N° 571: Exposición a agentes biológicos: equipos de protección individual.

NTP N° 572 Exposición a agentes biológicos. La gestión de equipos de protección individual en centros sanitarios.

NTP N° 585 Prevención del riesgo biológico en el laboratorio: trabajo con bacterias.

NTP N° 608 Agentes biológicos: planificación de la medición.

NTP N° 609 Agentes biológicos: equipos de muestreo (I).

NTP N° 610 Agentes biológicos: equipos de muestreo (II).

NTP N° 611 Agentes biológicos: análisis de las muestras.

NTP N° 616 Riesgos biológicos en la utilización, mantenimiento y reparación de instrumentos de laboratorio.

NTP N° 625: Riesgos biológicos en la pesca marítima.

NTP N° 628 Riesgo biológico en el transporte de muestras y materiales infecciosos.

NTP N° 636 Ficha de datos de seguridad para agentes biológicos.

NTP N° 660 Control biológico de trabajadores expuestos a plaguicidas (I): aspectos generales.

NTP N° 661 Control biológico de trabajadores expuestos a plaguicidas (II): técnicas específicas.

NTP N° 686 Control biológico: concepto, práctica e interpretación.

Evaluación y control de contaminantes biológicos en ambientes laborales. INSHT. 1989

Brucelosis: Estudio descriptivo sobre factores de riesgo laboral y condiciones de trabajo. INSHT. 1991.

El síndrome del edificio enfermo. Guía para su evaluación. INSHT. 1994.

Prevención de riesgos biológicos en el laboratorio. INSHT. 1997

El control de las enfermedades transmisibles en el hombre. ABRAM S. BENENSON Editores. Organización Panamericana de la Salud. 1998.

Riesgos biológicos en personal sanitario. Programas de prevención. 1999. C. Camos Carrillo.

Organización Mundial de la Salud. Directrices de la OMS sobre el carbunco (ántrax maligno) <http://www.who.int/home-page/2001>.

Higiene industrial. 2002. Bernal, Félix y otros. INSHT

Calidad de aire interior, 2002. Bartual Sánchez, J.; Berenguer Subils, M. J.; Bernal Domínguez, F.; Freixa Blanxart, A.; Guardino Solá, X.; Hernández Calleja, A.; Martí Solé, M. C.; Rosell Farrás, M. G.

La prevención del riesgo biológico en la ganadería. 2003. Ruiz Figueroa, M.J. y García Puente, N.

SECRETARIA DE MEDI AMBIENT I SALUT LABORAL DE LA UGT DE CATALUNYA

Rambla de Santa Mònica, 10

Barcelona

93 304 68 32 - 93 304 68 33

otpri@catalunya.ugt.org

www.ugtcatalunya.org

Informació dels riscos en el treball, tràmits i sol·licituds a l'empresa.

CENTRE DE SEGURETAT I CONDICIONS DE SALUT EN EL TREBALL

Plaça d'Eusebi Güell, 4-6

08034 Barcelona

Tel. 93 205 50 01

http://www.gencat.net/treballiindustria/relacions_laborals/seguretatisalut

Els centres de seguretat i condicions de salut en el treball duen a la pràctica programes bàsics i específics, com a desenvolupament de les competències d'execució de la matèria de seguretat i salut en el treball transferides a la Generalitat de Catalunya. Per possibilitar aquests programes, els centres s'estructuren en quatre seccions tècniques.

INSTITUTO NACIONAL DE SEGURIDAD E HIGIENE EN EL TRABAJO (INSHT)

Torrelaguna, 73, 28027-Madrid

Telèfon +34 913 634 100 - Fax +34 913 634 327

<http://www.mtas.es/insht/>

L'INSHT té, entre altres, les funcions:
Assessorament tècnic en l'elaboració de la normativa

legal i en el desenvolupament de la normalització, tant a nivell nacional com internacional. Promoció i realització d'activitats de formació, informació, recerca, estudi i divulgació en matèria de prevenció de riscos laborals.

INSPECCIÓ DE TREBALL

BARCELONA Travessera de Gràcia,
301-311
08025 Barcelona
Tel. 93 401 30 00

GIRONA Álvarez de Castro, 2, 2a
17001 Girona
Tel. 972 208 933

LLEIDA Avinguda del Segre, 2
25007 Lleida
Tel. 973 232 641

TARRAGONA Avinguda Vidal i Barraqué,
20, baixos
43005 Tarragona
Tel. 977 235 825

DEPARTAMENT DE TREBALL DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

Sepúlveda, 148-150
08011 Barcelona
Tel. 932 285 757
Fax 932 285 730

**DELEGACIÓ TERRITORIAL DE
BARCELONA**

Carrera, 12-24
08004 Barcelona
Tel. 936 220 400
Fax 936 220 401

DELEGACIÓ TERRITORIAL DE GIRONA

Rutlla, 69-75
17003 Girona
Tel. 972 222 785
Fax 972 223 771

DELEGACIÓ TERRITORIAL DE LLEIDA

General Britos, 3
25007 Lleida
Tel. 973 230 080
Fax 973 233 623

**DELEGACIÓ TERRITORIAL DE
TARRAGONA**

Antoni Rovira i Virgili, 2
43002 Tarragona
Tel. 977 233 614 / 977 233 631
Fax 977 243 374

INSTITUT CATALÀ DE LA DONA

Tel. 902012345

www.cat365.net

www.gencat.net/icdona

L'Institut Català de la Dona ofereix atenció
personalitzada i informació sobre temes d'interès per a
les dones.

DIRECTORI SEUS DE LA UGT DE CATALUNYA

ANOIA-ALT Penedès-GARRAF

ugt@apg.ugt.org

Vilanova i la Geltrú C. de Sant Josep, 5.

93 814 14 40

93 811 58 87

Igualada C. de la Virtut, 42-43, 3r

93 803 58 58

93 805 33 13

Capellades C. d'Oló, 20 bis

93 801 27 50

Vilafranca del Penedès Pl. del Penedès, 4, 2n pis

93 890 39 06

93 817 10 75

Sant Sadurní d'Anoia Pg. de Can Ferrer del Mas, 1B

93 891 19 22

93 891 19 22

BAGES-BERGUEDÀ

ugt@bagesbergueda.ugt.org

Manresa Pg. de Pere III, 60-62

93 874 44 11

93 874 62 61

Sant Vicenç de Castellet C. de Creixell, 23

93 833 19 64

Berga Pl. Viladomat, 24, 2n

93 821 25 52

93 822 19 21

BAIX LLOBREGAT

ugt@baixllobregat.ugt.org

Cornellà Ctra. d'Esplugues, 240-242

93 261 90 09

93 261 91 34

Martorell Pg. dels Sindicats, 226 C, Solàrium

93 775 43 16

93 776 54 76

Viladecans C. de Sant Climent, 14, baixos

93 637 01 88

93 637 77 52

El Prat de Llobregat C. de Madoz, 37

93 478 07 97

93 478 04 87

COMARQUES GIRONINES

ugt@girona.ugt.org

Girona C. de Miquel Blay, 1, 3a i 4a planta

972 21 51 58

972 21 09 76

972 21 02 95

972 21 06 41

972 20 81 71

Banyoles Pl. Servitas, s/n

972 57 58 64

Figueres C. del Poeta Marquina, s/n

972 50 91 15

972 50 91 15

La Bisbal d'Empordà C. de Marimont Aspres, 16, 2a

972 64 12 94

Olot Av. de la República Argentina, s/n

972 27 08 32

972 27 08 32

Palamós C. de Josep Joan, s/n

972 60 19 88 972 60 19 88

Ripoll Pg. de Ragull, s/n

972 71 44 44

972 71 44 44

Lloret de Mar Apartat de Correus 846

972 37 32 40

972 37 32 40

L'HOSPITALET

ugt@hospitalet.ugt.org

L'Hospitalet Rambla de Marina, 429-431bis

93 338 92 53

93 261 24 25

VALLÈS ORIENTAL-MARESME

ugt@nom.ugt.org

Granollers Esteve Terrades, 30-32

93 870 42 58

93 879 65 17

Mataró Pl. de les Tereses, 17

93 790 44 46

93 755 10 17

Sant Celoni C. de Santa Rosa, 37

93 867 16 54

Mollet del Vallès C. de Balmes, 10, 2a planta

93 579 07 17

93 579 07 17

BARCELONÈS

badalona@catalunya.ugt.org

Delegació Badalona Miquel Servet, 211 interior

93 387 22 66

93 387 25 12

OSONA

ugtosona@hotmail.com

Vic Pl. d'Osona, 4, 1a

93 889 55 90

93 885 24 84

Manlleu Bisbe Murgades, 1, 1a

cantonada Pl. Bernadí

93 851 30 69

93 851 30 69

UNIÓ TERRITORIAL DE TARRAGONA

ugt2@tarragona.ugt.org

Tarragona C. d'Ixart, 11, 3a i 4a planta

977 21 31 31

977 24 54 95

977 23 42 01

Reus Pl. Villarroel, 2 1a i 2a planta

977 77 14 14

977 77 67 09

Valls Baixada de l'Església, s/n, 1a planta

977 60 33 04

El Vendrell C. del Nord, 11 i 13, 1a planta

977 66 17 51

UT TERRES DE L'EBRE

ugt@tortosa.ugt.org

Tortosa C. de Ciutadella, 13, 1a planta

977 44 44 56

977 44 33 81

Amposta Av. de la Ràpita, 2, 2n pis

977 70 02 40

Móra d'Ebre Pl. de la

Democràcia, s/n

977 40 00 23

TERRES DE LLEIDA

tfarre@lleida.ugt.org

Lleida Av. de Catalunya, 2

973 27 08 01

973 26 45 11

973 28 10 15

Tàrraga C. d'Alonso Martínez, 4

973 50 00 49

973 50 00 49

Solsona Camp del Molí, planta baixa

973 48 23 05

973 48 23 05

Vielha Av. de Castiero, 15

973 64 25 49
9736 64 25 49
La Seu d'Urgell C. d'Armengol,47
973 35 39 03

VALLÈS OCCIDENTAL

ugt@vallesocc.ugt.org
Sabadell Rambla, 73
93 725 76 77
93 725 71 54
93 725 72 22
Terrassa C. de La Unió, 23
93 780 93 66
93 780 97 66
93 780 91 77
Rubí C. de Joaquim Bartrina, 11-13
93 697 02 51
Cerdanyola del Vallès C. de Sant Salvador, 6
93 691 36 51

amb tu UGT + prevenció

Amb el suport:

Generalitat de Catalunya
**Departament de Treball
i Indústria**